

Lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw

Omgevingsanalyse 2024

Inhoudsopgave

Lijst met afkortingen	5
Lijst met definities.....	6
Inleiding.....	9
Doel van de omgevingsanalyse	9
Beschrijving van de methode.....	9
Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's).....	10
Externe omgevingsanalyse	11
Voorstelling van de gemeente Sint-Pieters-Leeuw.....	12
Demografie	12
Bevolking.....	13
Huishoudens	17
Economie en werk.....	18
Werk.....	18
Verdiene n.....	21
Detailhandel.....	21
Economische bedrijvigheid	22
Sociaal-cultureel.....	22
Armoede	23
Onderwijs.....	25
Kinderopvang	26
Ouderenzorg	27
Cultuur en vrije tijd.....	29
Toerisme.....	32
Veiligheid en criminaliteit	33
Technologie	36
Ecologie en omgeving	36
Ruimte	37
Wonen	40
Mobiliteit en verkeersveiligheid	42
Klimaat, milieu en natuur.....	43
Natuur.....	44
Water	44
Land- en tuinbouw	45
Politiek/juridisch	45

Bestuurskracht lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw	47
Personeelsleden	47
Financieel profiel	49
Ontvangsten uit aanvullende personenbelasting	49
Ontvangsten uit opcentiemen op onroerende voorheffing	50
Exploitatieontvangsten	51
Exploitatieuitgaven	51
Autofinancieringsmarge	53
Financiële schuld	54
Interne omgevingsanalyse	55
Zelfevaluatie	55
Doelstellingen en procesmanagement	56
Belanghebbendenmanagement	56
Monitoring	56
Financieel management	56
Organisatiestructuur	57
Personeelsbeleid	57
Organisatiecultuur	57
Informatie en communicatie	57
Facilitaire middelen, opdrachten en contracten	58
ICT	58
Sterkte – zwakte analyse	58
Bijlagen	60
Bijlage 1: VVSG-overzicht 'maatschappelijke uitdagingen en ontwikkelingen waarmee Vlaamse lokale besturen worden geconfronteerd'	61
Bijlage 2: Grafieken zelfevaluatie	73
Bronnenlijst	79

Lijst met afkortingen

DESTEP: acroniem dat staat voor demografisch, economisch, sociaal/cultureel, technologisch, ecologisch en politiek/juridisch

SDG's: sustainable development goals (duurzame ontwikkelingsdoelen)

VN: Verenigde Naties

VVSG: Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

MICE: Meetings (vergaderingen), Incentives (belonings- en motivatiereizen), Conventions (congressen), Exhibitions (beurzen)

ETS: Emission Trading System (emissierechten)

PV-installaties: fotonvoltaïsche zonne-installaties

MWh: megawattuur

MW: megawatt

GECORO: gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening

LOK: lokaal overleg kinderopvang

MAT: managementteam (afdelingshoofden en burgemeester)

Lijst met definities

Vlaams Gewest: Het Vlaams Gewest is een gebiedsgebonden overheid in België. Het Vlaams Gewest is opgedeeld in provincies, administratieve arrondissementen, provinciedistricten, kantons en gemeenten.

Vlaams-Brabant: Provincie Vlaams-Brabant. De provincies zijn het intermediair beleidsniveau tussen het Vlaamse en het gemeentelijke niveau. De provincies beogen om op het provinciale niveau bij te dragen tot de duurzame ontwikkeling van het provinciale gebied.

Herkomst: Om de herkomst van een persoon te bepalen worden vier criteria in rekening gebracht: de huidige nationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de vader en de geboortenationaliteit van de moeder. Is één van deze vier criteria een niet-Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als zijnde een persoon van buitenlandse herkomst.

Jobratio: De jobratio geeft het aantal jobs per 100 inwoners op arbeidsleeftijd (van 15 tot en met 64 jaar) weer. Jobs zijn de vervulde arbeidsplaatsen bij de in de gemeente gevestigde productie-eenheden. Het totaal aantal jobs wordt gevormd door het totaal aantal loontrekkende jobs, de jobs van zelfstandigen en de jobs van helpers.

Spanningsratio: De spanningsratio geeft aan hoeveel werkzoekenden zonder werk er beschikbaar zijn ten opzichte van het totaal aantal openstaande vacatures. De werkzoekenden zonder werk (WZW) zijn personen zonder job die zich bij de VDAB als werkzoekende hebben ingeschreven. De openstaande VDAB-vacatures tonen de voorraad aan vacatures die op de laatste dag van de maand bij de VDAB uitstaan. De indicator geeft het gemiddelde over de maanden januari-december.

Mediaan inkomen per aangifte: Het mediaan inkomen per aangifte is het inkomen verbonden aan de aangifte die zich bevindt in het midden van de reeks wanneer de aangiften geklasseerd worden naar inkomen. Het wordt niet beïnvloed door sterk afwijkende waarden.

Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering: Personen met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering genieten onder andere van hogere terugbetalingen voor geneeskundige verzorging en geneesmiddelen, een gunstiger stelsel voor de vooruitbetalingen en het persoonlijk aandeel (remgeld) in geval van hospitalisatie.

Aangiften beneden kritische grens: Aandeel individuele fiscale aangiften (zonder nulaangiften) met een netto belastbaar inkomen lager dan 10.000 euro en aandeel gemeenschappelijke fiscale aangiften (zonder nulaangiften) met een netto belastbaar inkomen lager dan 20.000 euro.

(Equivalent) leefloon: Het leefloon kadert in het Recht op Maatschappelijke Integratie (RMI), het equivalent leefloon in het Recht op Maatschappelijke Hulp (RMH). Het RMH is er voor mensen die niet in aanmerking komen voor het RMI maar die zich in een vergelijkbare noodsituatie bevinden. Het (equivalent) leefloon is een minimuminkomen voor personen die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken.

Kansarmoede-index: Aantal kinderen geboren in een kansarm gezin volgens de criteria van Kind en Gezin in jaar x, jaar x-1 en jaar x-2 en die wonen in de gebiedsomschrijving op 31 december van jaar x ten opzichte van het totaal aantal kinderen geboren in die 3 jaar en die wonen in de gebiedsomschrijving op 31 december van jaar x.

Een gezin wordt door Kind en Gezin als kansarm beschouwd als het op minstens 3 van volgende criteria zwak scoort: beschikbaar maandinkomen, opleiding ouders, arbeidssituatie ouders, laag stimulatie-niveau, huisvesting en gezondheid.

Aankomsten: er wordt van aankomst gesproken als een persoon in een collectief logiesverstrekking bedrijf aankomt en daar minstens één nacht verblijft. Het aantal aankomsten staat dus gelijk aan het aantal personen.

Overnachtingen: een overnachting is iedere nacht die een gast in een collectief logiesverstrekking bedrijf doorbrengt of is geregistreerd. Het aantal overnachtingen wordt dus berekend door het aantal aankomsten (personen) te vermenigvuldigen met het aantal nachten dat het gezelschap verblijft.

Bebouwingsgraad: In de Gemeente-Stadsmonitor (met Statbel als bron van deze data) slaat de bebouwde oppervlakte op de bebouwde percelen, op basis van het Kadaster. Daardoor worden ook de onbebouwde componenten op deze percelen meegerekend, zoals de tuinen rond woningen, maar ook wegen, mijnen, steengroeven en 'alle andere inrichtingen gebruikt voor het uitoefenen van menselijke activiteiten'.

Verharding: Verharding wordt uitgedrukt als de oppervlakte waarvan de aard en/of toestand van het bodemoppervlak gewijzigd is door het aanbrengen van artificiële, (semi-)ondoorlaatbare materialen waardoor essentiële ecosysteemfuncties van de bodem verloren gaan.

Woonquote: Aandeel van de inwoners voor wie de totale uitgave van het gezin voor de huur of de afbetaling van de lening minstens 30% bedraagt van het gezinsinkomen.

Vlaams ecologisch netwerk: Het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) is een selectie van de waardevolste en gevoeligste natuurgebieden in Vlaanderen.

Speciale beschermingszones: Speciale Beschermingszone is de officiële naam voor een Natura 2000-gebied. Iedere lidstaat moet volgens de Europese richtlijnen Speciale Beschermingszones (SBZ) afbakenen. Die gebieden zijn bedoeld om bijkomende kansen te geven aan habitats en soorten die van belang zijn voor de Europese biodiversiteit.

Natuurbeheerplan: Een natuurbeheerplan is een hulpmiddel voor de langetermijnplanning van een stuk natuur en zorgt ervoor dat het beheer zo georganiseerd wordt dat de biodiversiteit er alle kansen krijgt. Een natuurbeheerplan is 24 jaar geldig en wordt om de zes jaar geëvalueerd. Zowel een particulier, een natuurvereniging als (lokale) overheid kan een natuurbeheerplan opstellen. Een natuurbeheerplan kan opgesteld worden voor alle terreinen die beheerd worden met het oog op natuurbehoud, zoals bos, park, grasland, hoogstamboomgaard, dreven, hagen, bomenrijen, bermen, moeras, vijvers...

Rioleringsgraad: Verhouding tussen het totaal aantal inwoners dat op de riolering is aangesloten en het aantal maximaal gerioleerde inwoners, dit is het aantal inwoners dat door de gemeente bij de opmaak van de totaal rioleringsplannen voorzien werd om in de riolering te lozen. Deze indicator is een uitdrukking van de vordering van de uitbouw van het rioleringsstelsel binnen de gemeente.

Inleiding

Doel van de omgevingsanalyse

De (interne en externe) omgevingsanalyse geeft een lokaal bestuur een beeld van de noden en behoeften van interne en externe belanghebbenden. Het is een instrument om de omgeving in kaart te brengen, zodat men op basis hiervan de nodige beleidskeuzes kan maken voor de burgers, verenigingen, ondernemingen, enz. (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten et al., 2019, p.1).

Deze omgevingsanalyse wordt onder andere gebruikt als input voor de opmaak van een inspiratienota ter voorbereiding van het nieuwe meerjarenplan. De medewerkers inspireren de nieuwe bestuursploeg met als doel bij te dragen tot een efficiënt beleid: inzetten op de juiste dingen en schaarse publieke middelen inzetten op reële maatschappelijke noden waar lokaal beleid een verschil kan maken.

Beschrijving van de methode

Interne en externe data (kwantitatief en kwalitatief) van belang voor het lokaal bestuur werden verzameld via:

- de Gemeentemonitor Sint-Pieters-Leeuw;
- Provincies in cijfers;
- het individueel profiel van Belfius en de website van Vlaanderen (lokaal bestuur) voor het financieel profiel;
- een tendensenanalyse op afdelingsniveau: analyse van de impact van omgevingsfactoren op de huidige en toekomstige organisatie;
- de gemeentelijke adviesraden werden opgeroepen om een ambitienota met hun belangrijke aandachtspunten over te maken aan het lokaal bestuur;
- een beknopte zelfevaluatie door de diensthoofden en de afdelingshoofden, via een digitale bevraging werd stilgestaan bij de werking van de organisatie (basis vragen: leidraad organisatiebeheersing Audit Vlaanderen);
- een sterkte - zwakte analyse van de organisatie;
- een ideeënmuur: alle medewerkers van het lokaal bestuur konden hun ideeën m.b.t. de organisatie kenbaar maken door deze op een poster (opgehangen in alle personeelsruimtes) te noteren.

De omgevingsanalyse werd opgemaakt in de loop van het najaar 2023 - voorjaar 2024. En in september 2024 geactualiseerd met de meest recent beschikbare cijfers.

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Via 17 doelstellingen streeft de VN naar een duurzame wereld in 2030. In deze inclusieve en universele agenda is ontwikkeling onlosmakelijk verbonden met respect voor onze planeet en haar bewoners.

Alle 17 doelstellingen raken aan lokale bevoegdheden en kunnen niet gerealiseerd worden zonder de inzet van steden en gemeenten. Het is op lokaal niveau dat de uitdagingen zich laten voelen, maar ook waar de oplossingen liggen. Want de gemeente is het bestuursniveau dat het dichtst bij de bevolking staat, het beste weet wat haar bezighoudt en wat ze nodig heeft.

Het is dan ook essentieel dat de visie van duurzame ontwikkeling en de SDG's opgenomen wordt in de beleidsplanning. Hiertoe is de omgevingsanalyse een eerste stap. In deze omgevingsanalyse komen dan ook data aan bod over de thema's die raken aan de SDG's, zoals kwaliteitsvolle dienstverlening, participatie, wonen en mobiliteit. Dit vormt een belangrijke stap om in een latere fase van het beleidsplanningsproces duurzame doelstellingen en acties te bepalen.

Externe omgevingsanalyse

Om een aantal trends vast te stellen voor Sint-Pieters-Leeuw, werd een selectie gemaakt uit data en bronnenmateriaal dat ter beschikking staat van de steden en gemeenten.

Op 24 januari 2024 werd de geactualiseerde gemeentemonitor voorgesteld. Op de website www.gemeentemonitor.vlaanderen.be kan je op verschillende manieren het cijfermateriaal consulteren en rapporten downloaden.

De gemeentemonitor behandelt 14 thema's waarover zowel kwantitatieve (databanken) als kwalitatieve (burgerbevraging) informatie weergegeven wordt:

Armoede	Mobiliteit
Cultuur en vrije tijd	Onderwijs en vorming
Demografie	Ruimte
Economie	Samenleven
Integratie	Werk
Klimaat, milieu en natuur	Wonen en woonomgeving
Lokaal bestuur	Zorg en gezondheid

Het lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw wordt in deze omgevingsanalyse bij het vergelijken van trends, waar mogelijk, afgezet tegen de Belfiuscluster V9 - Gemeenten in de stadsrand met economische activiteit en toenemend aantal jongeren (Kontich, Mortselt, Zwijsdrecht, Asse, Beersel, Dilbeek, Grimbergen, Halle, Machelen, Sint-Pieters-Leeuw, Vilvoorde Zaventem, Drogenbos). Het volledige rapport is terug te vinden als PDF-document op de website www.sint-pieters-leeuw.be.

Ook Provincie in cijfers biedt heel wat cijfermateriaal. De managementsamenvatting omgevingsanalyse werd gebruikt als basis voor de weergave van het cijfermateriaal in de omgevingsanalyse, aangevuld met cijfermateriaal uit de gemeentemonitor.¹ Extra lectuur over toekomstige uitdagingen voor de Vlaamse lokale besturen is in bijlage 1: VVSG-overzicht 'maatschappelijke uitdagingen en ontwikkelingen waarmee Vlaamse lokale besturen worden geconfronteerd' terug te vinden.

Daarnaast werd met de medewerkers van het lokaal bestuur een tendensenanalyse gemaakt om de impact van omgevingsfactoren op de organisatie te analyseren.

De tendensenanalyse werd uitgevoerd aan de hand van het DESTEP-model. Het DESTEP-model is nuttig om zicht te krijgen op de verschillende macro-economische factoren die in een gemeente een rol spelen. Het beschrijft de gemeente op een Demografische, Economische, Sociaal-culturele, Technologische, Ecologische en Politiek/juridische manier.

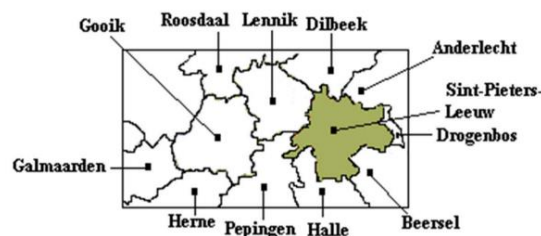
¹ Er zijn kleine verschillen tussen de data van Provincies in cijfers en de Gemeentemonitor. Waar dat het geval is, gebruiken we de cijfers uit de Gemeentemonitor.

Dit zijn factoren waar het bestuur vaak geen invloed op heeft, maar die wel van belang kunnen zijn voor de beleidsbepaling en de beleidsuitvoering.

Voorafgaand aan het cijfermateriaal worden per thema de bevindingen van tijdens de tendensenanalyse weergegeven in een kader.

Voorstelling van de gemeente Sint-Pieters-Leeuw

Sint-Pieters-Leeuw is de kerngemeente na de fusie met Vlezenbeek, Oudenaken, Sint-Laureins-Berchem en Ruisbroek. Deze Vlaams-Brabantse gemeente situeert zich in het zuidwesten van de provincie, tussen Brussel en Halle, grenzend aan Lennik, Dilbeek, Anderlecht, Beersel en Halle.

Sint-Pieters-Leeuw is een levendige gemeente, met een uitgebreid en dynamisch verenigingsleven, bruisende KMO's en ondernemende zelfstandigen. Het is voornamelijk een landelijk gebied, met uitzondering van de voorstedelijke woonkernen Negenmanneke, Zuun en Ruisbroek, de concentratie van handel en nijverheid langs de Bergensesteenweg en de kanaalzone in Ruisbroek. Het geografisch middelpunt situeert zich rond de Sint-Pieterskerk en de Rink, de dorpskern van de vroegere gemeente Sint-Pieters-Leeuw, waar ook het gemeentehuis werd gebouwd.

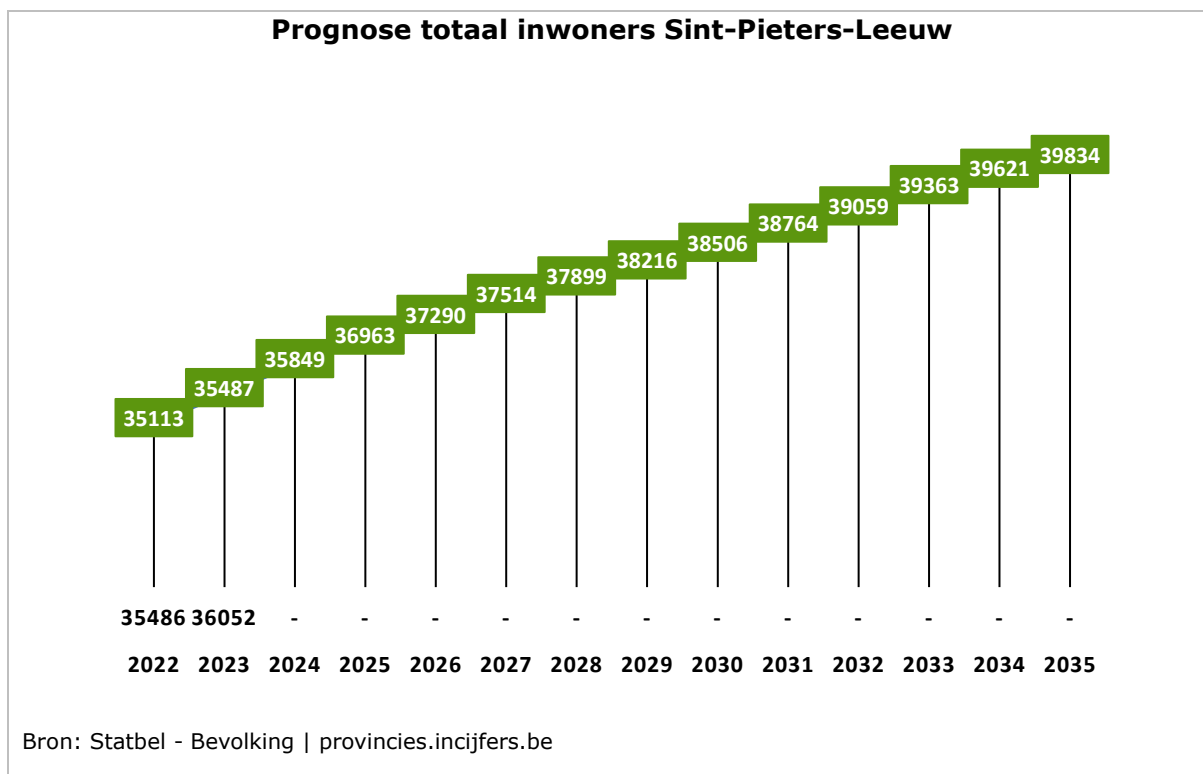
Demografie

De gemeente Sint-Pieters-Leeuw wordt duidelijk gekenmerkt door een groeiende diversiteit wat heel wat uitdagingen met zich meebrengt op het gebied van communicatie, dienstverlening en activiteiten. Hoe wil en kan het bestuur hiermee omgaan? Is er een grotere rol weggelegd voor de brugfiguren?

Wat betreft de leeftijd van de bevolking is er een groot aandeel jongeren (groene druk) en ouderen (grijze druk). De groep die bijdraagt aan het actieve beroepsleven is kleiner.

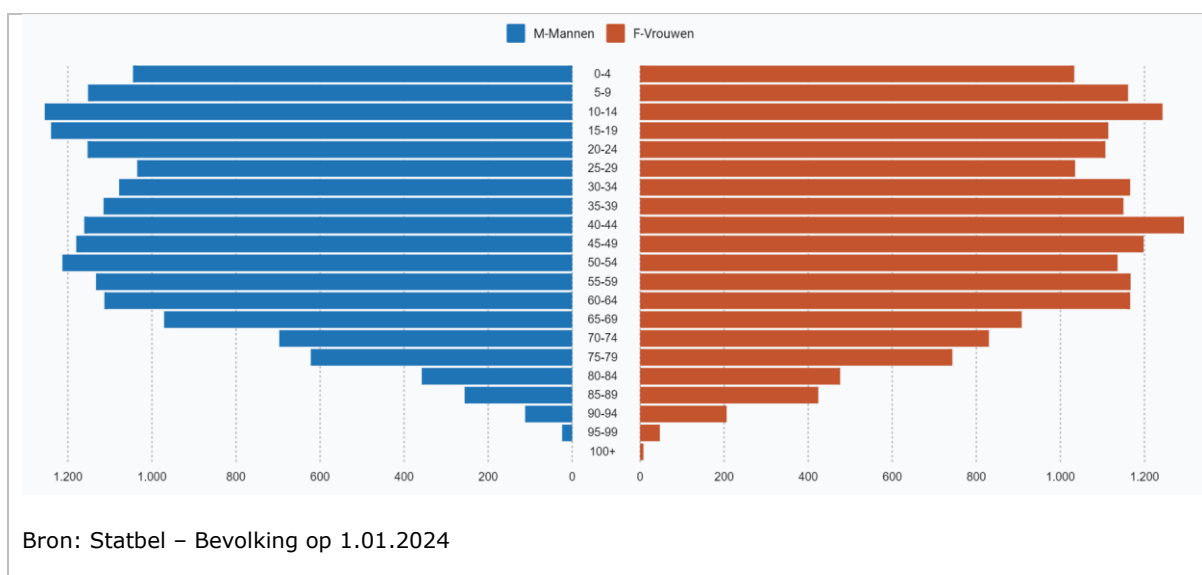
Bevolking

Op 1 januari 2024 telde Sint-Pieters-Leeuw volgens de officiële statistieken van Statbel 36.525 inwoners (49% mannen – 51% vrouwen). Tussen 2010 en 2024 groeide het aantal inwoners met 4.953. De procentuele groei in deze periode (+16%) is groter dan in Vlaams-Brabant (+11%) en groter dan in het Vlaams Gewest (+9%). Volgens de bevolkingsprojecties van Statistiek Vlaanderen zal de bevolking in Sint-Pieters-Leeuw naar schatting 39.834 inwoners bedragen in 2035.

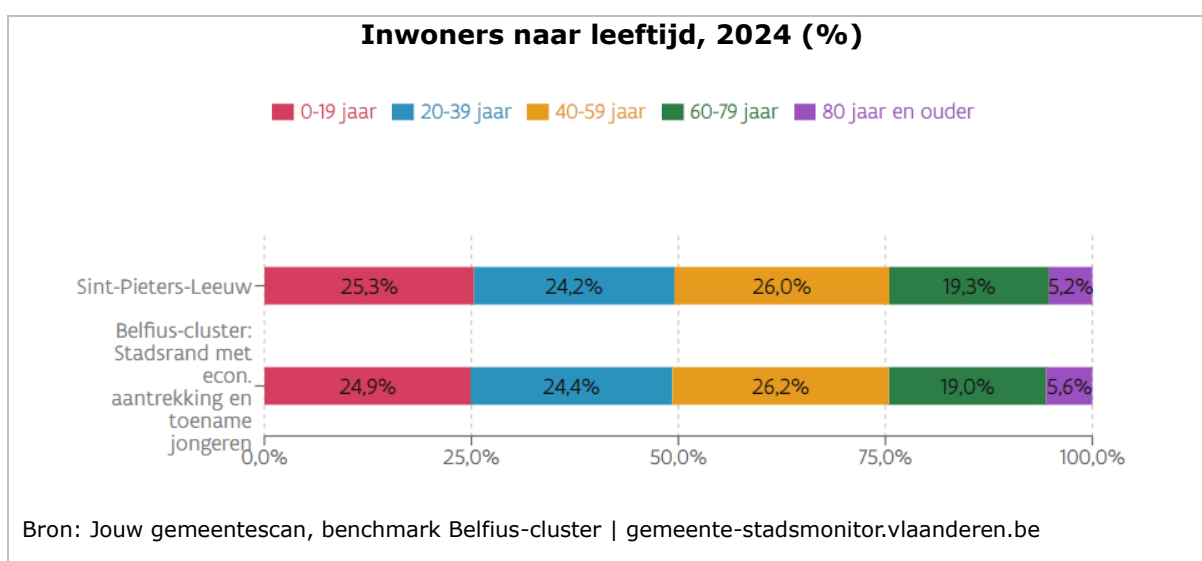
De groei van de bevolking wordt bepaald door de **natuurlijke aangroei** (verschil tussen aantal geboorten en aantal sterfgevallen), enerzijds, en **migraties** (verschil tussen immigraties en emigraties), anderzijds. In Sint-Pieters-Leeuw werden in 2022 388 personen geboren en stierven er 294. Het natuurlijk saldo bedroeg dus 94. Het migratiesaldo met het buitenland (immigratie vanuit het buitenland naar Sint-Pieters-Leeuw min emigratie vanuit Sint-Pieters-Leeuw naar het buitenland) bedroeg 190 in 2022. Het migratiesaldo met andere Belgische gemeenten (immigratie vanuit een andere Belgische gemeente naar Sint-Pieters-Leeuw min emigratie vanuit Sint-Pieters-Leeuw naar een andere Belgische gemeente) bedroeg 289 in 2022.

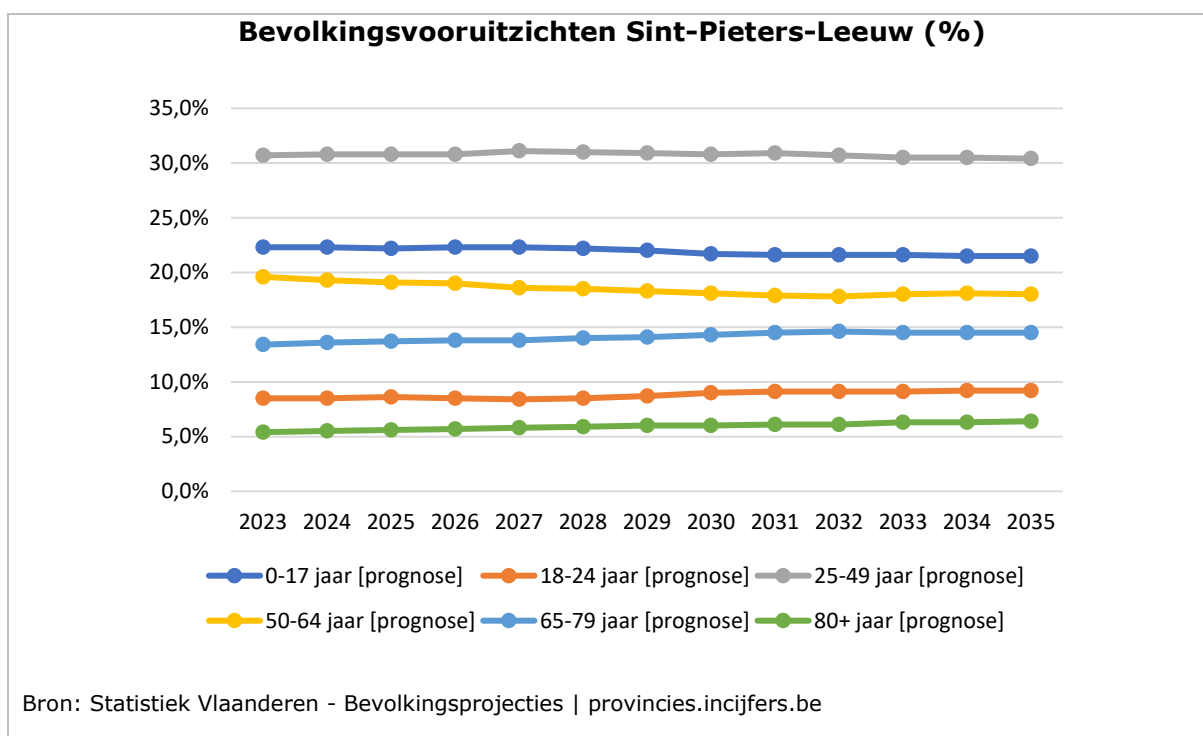
Momenteel bedraagt de **bevolkingsdichtheid** in Sint-Pieters-Leeuw 898 inwoners per km². De bevolkingsdichtheid ligt in Sint-Pieters-Leeuw hoger dan in Vlaams-Brabant (566 inwoners per km²) en hoger dan in het Vlaams Gewest (502 inwoners per km²). Voor de Belfius-cluster bedraagt deze 1.101 inwoners per km².

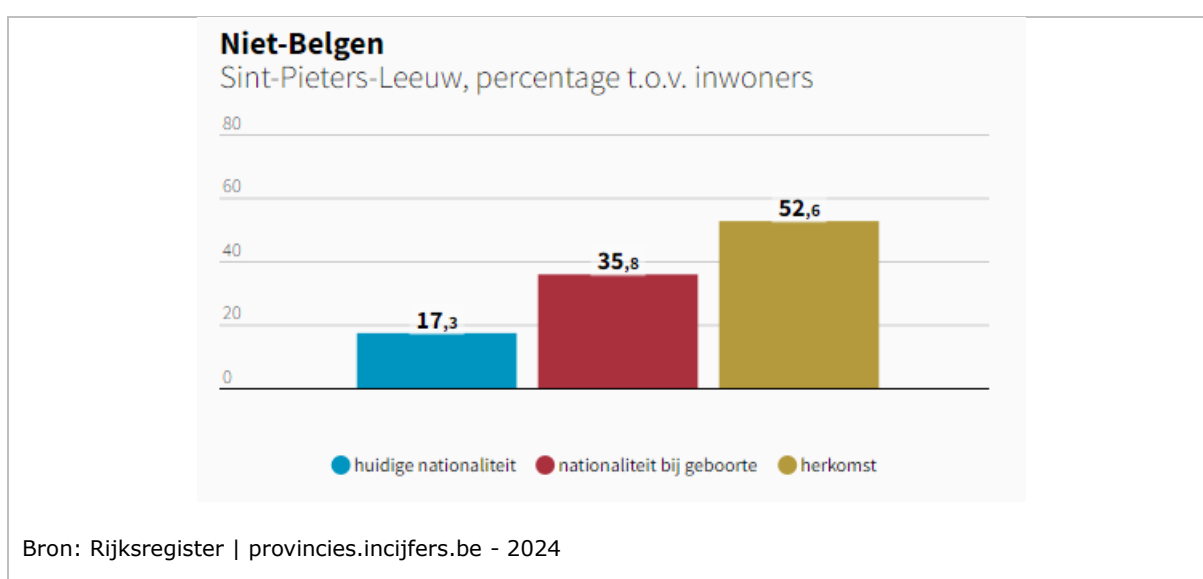
Over een langere periode – namelijk 1990-2023 – beschouwd, zien we dat het aantal **jongeren** (0-17 jaar) in Sint-Pieters-Leeuw toeneemt. De toename bedraagt 38% over de periode 1990-2023. De **actieve bevolking** tussen 18 en 64 jaar kende in die periode een toename met 15%. De grootste evolutie zien we echter bij de **65-plussers**. Hun aantal nam tussen 1990 en 2023 toe met 56%.

Het gevolg van deze evoluties is dat het aandeel jongeren in de totale bevolking toeneemt, dat het aantal inwoners op arbeidsleeftijd afneemt en dat het aandeel 60-plussers toeneemt. 24% van de inwoners van Sint-Pieters-Leeuw is momenteel 60 jaar of ouder, 25% is jonger dan 20 jaar en 50% is tussen 20 en 60 jaar.

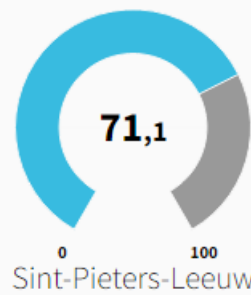

Het aantal inwoners met een **niet-Belgische (geboorte)nationaliteit en/of herkomst** is gestegen in Sint-Pieters-Leeuw. Tussen 1990 en 2024 neemt het aandeel inwoners met een niet-Belgische huidige nationaliteit toe van 5% naar 17%. Het aandeel inwoners met een niet-Belgische geboortenationaliteit stijgt van 6% in 1990 tot 36% in 2024. **Het aandeel inwoners met een niet-Belgische herkomstnationaliteit stijgt van 8% in 1990 naar 53% in 2024.** Het huidig percentage inwoners met een niet-Belgische herkomstnationaliteit ligt hiermee hoger dan in Vlaams-Brabant, hoger dan in het Vlaams Gewest en hoger dan in de Belfius-cluster (43%).

Inwoners met herkomst niet-Belg 0-24 jaar
percentage t.o.v. bevolking 0-24 jaar

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be - 2024

Belangrijkste buitenlandse nationaliteiten Sint-Pieters-Leeuw, 01.01.2024

Roemenië	17%
Italië	14%
Portugal	13%
Spanje	9%
Polen	8%
Frankrijk	6%
Marokko	6%
Nederland	3%
Oekraïne	3%
Andere	21%

Bron: Statbel – Bevolking op 1.01.2024

Huishoudens

Op 1 januari 2024 telde Sint-Pieters-Leeuw volgens de officiële statistieken van Statbel 13.915 huishoudens. De groei van het aantal huishoudens tussen 2010 en 2024 (+10%) is kleiner dan de groei van het aantal inwoners (+16%). De gemiddelde gezinsgrootte neemt hierdoor toe en bedraagt momenteel 2,59 inwoners per gezin.

Tussen 2010 en 2023 zijn er 408 **eenpersoonshuishoudens** bijgekomen. Dit is een toename met 12%. Het aantal tweepersoonshuishoudens nam toe met 2%. Momenteel bestaat 58% van de huishoudens in Sint-Pieters-Leeuw uit één (27%) of twee (31%) personen. Het aandeel huishoudens van 3 personen of meer is gestegen van 40% in 2010 tot 42% in 2023.

De prognose van huishoudens naar grootte geeft aan dat de evolutie min of meer stabiel blijft, met in 2039 een lichte toename van de driepersoonshuishoudens en een lichte afname van de huishoudens van vier of meer personen.

Naast alleenwonenden nemen ook **eenoudergezinnen** een steeds groter aandeel van het totaal aantal gezinnen voor hun rekening. Van alle gezinnen met kinderen in Sint-Pieters-Leeuw is momenteel 17% een eenoudergezin met minstens één minderjarig kind. In 2010 was dit aandeel 19% en in 1990 slechts 11%.

Aantal personen in het huishouden Sint-Pieters-Leeuw, 2024 (%)

	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	+4 pers
Negenmanneke	26,9%	28,1%	15,6%	15,5%	13,8%
Oudenaken	15,4%	42,3%	14,8%	18,1%	9,4%
Ruisbroek	29,2%	25%	15,8%	16,1%	14%
Sint-Laureins-Berchem	19,7%	37,4%	18,4%	15,6%	8,8%
Sint-Pieters-Leeuw	25,4%	34,1%	16,1%	15,8%	8,5%
Vlezenbeek	26,8%	36,5%	14,3%	14,2%	8,1%
Zuun	28,4%	29%	15,9%	14,7%	12%

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Wat de lokale economie betreft stellen we vast dat er wel enkele handelskernen zijn. Het is echter zo dat wanneer een handelaar stopt er vaak geen andere in de plaats komt. Of dat dit bijvoorbeeld niet persé een winkel is maar een dienstenverlener zoals bv. een ontwerpbureau.

Op de arbeidsmarkt stellen we een krapte vast voor bepaalde profielen en dat er meer moet ingezet worden op de 'matching' van werkzoekende en werkgever. Werkgevers stellen vaak eisen die niet in overeenstemming zijn met de nodige competenties voor het uitoefenen van een bepaalde functie. En de werkzoekende moet vaak bijgestuurd worden naar werkattitude.

Er is een kluwen aan (sociale) tewerkstellingsinitiatieven Vlaams en federaal, er is nood aan duidelijkheid en afstemming.

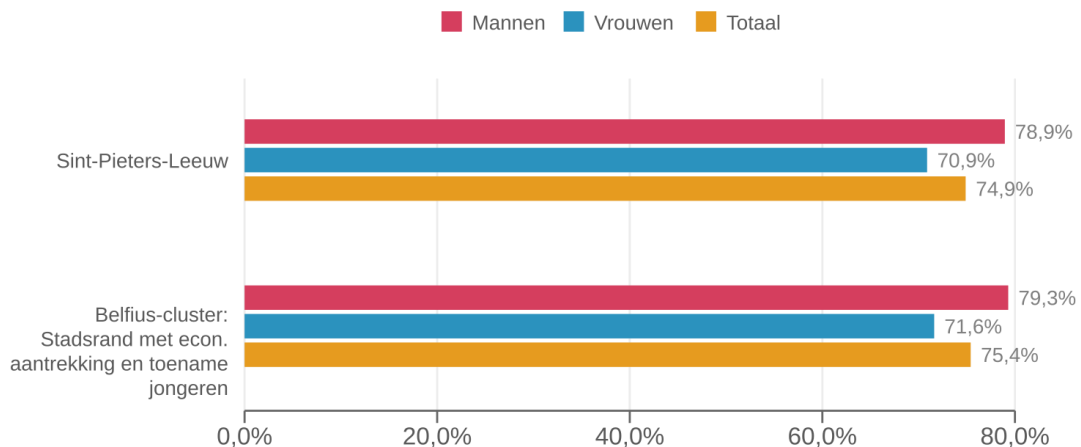
Werk

In 2022 tellen we 22.550 inwoners op beroepsactieve leeftijd (15 tot 64 jaar) in Sint-Pieters-Leeuw. Hiervan behoren 16.366 personen tot de beroepsbevolking (werkenden en werkzoekenden) en 6.183 tot de niet-beroepsactieve bevolking. De **activiteitsgraad**, of de verhouding van de beroepsbevolking ten opzichte van de bevolking op beroepsactieve leeftijd is in Sint-Pieters-Leeuw over de voorbije 10 jaar gestegen van 71% in 2012 tot 73% in 2022. Hiermee ligt de activiteitsgraad lager dan in Vlaams-Brabant (74% in 2022), lager dan in het Vlaams Gewest (75%). In de Belfius-cluster bedraagt deze 73%.

De activiteitsgraad verschilt sterk naargelang de leeftijd. In de leeftijdsgroep 35-54 jaar ligt de activiteitsgraad het hoogst en bedraagt 89%. De sterkste stijging in activiteitsgraad vinden we terug in de leeftijdsgroep van 55-64 jaar. De activiteitsgraad neemt er toe van 51% in 2012 tot 70% in 2022.

Sint-Pieters-Leeuw telt 15.540 werkende inwoners. De **werkzaamheidsgraad**, namelijk de verhouding tussen het aantal werkenden van 20 tot 64 jaar en het aantal inwoners in diezelfde leeftijdsklasse, kent in Sint-Pieters-Leeuw een toename van 72% in 2012 tot 76% in 2022. De werkzaamheidsgraad in Vlaams-Brabant bedraagt momenteel 76%, die in het Vlaams Gewest en de Belfius-cluster 77%. De werkzaamheidsgraad ligt momenteel hoger bij de mannen (81%) dan bij de vrouwen (71%). De stijging in de voorbije 10 jaar is het sterkst bij de mannen.

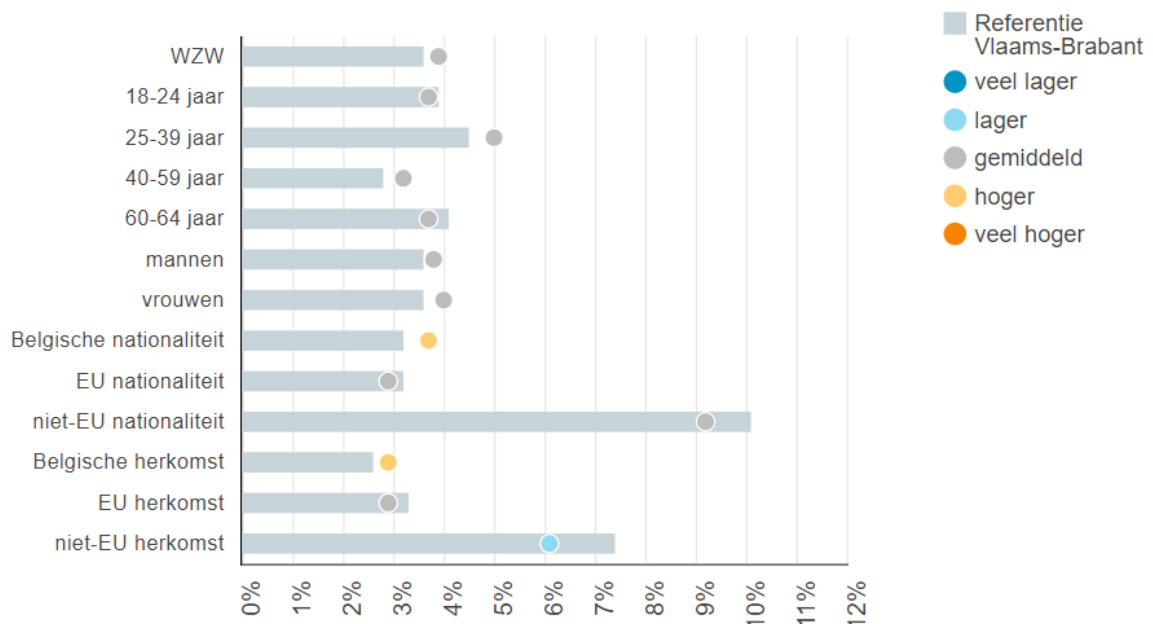
Werkzaamheidsgraad naar geslacht, 2019 (%)

Bron: Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster | gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be

De **werkzoekendengraad**, of het aandeel werkzoekenden zonder werk ten opzichte van de beroepsbevolking, bedraagt 6% in 2023. Deze bedraagt momenteel in Vlaams-Brabant 5% en in het Vlaams Gewest 6%. Het aandeel langdurig werkzoekenden zonder werk bedraagt 49% in 2022.

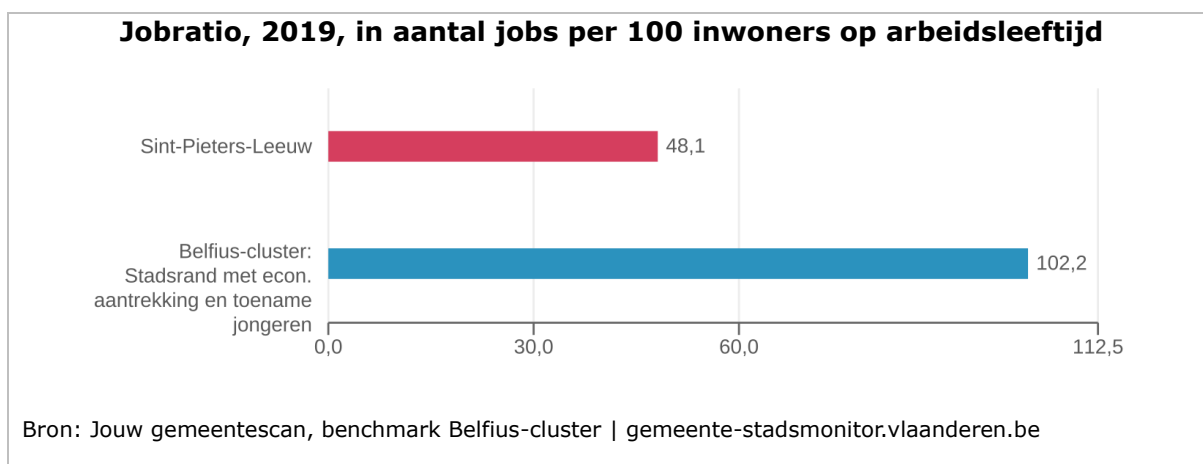
Werkzoekenden zonder werk (18-64 jaar) naar achtergrondkenmerken in Sint-Pieters-Leeuw, % t.o.v. inwoners met gelijke kenmerken (2023)

Bron: VDAB en Rijksregister | provincies.incijfers.be

Naast de arbeidsmarktpositie van de inwoners van Sint-Pieters-Leeuw, kunnen we ook gaan kijken naar de werkgelegenheid die zich binnen Sint-Pieters-Leeuw situeert en naar het aantal vacatures in Sint-Pieters-Leeuw.

Op 1 januari 2023 telde Sint-Pieters-Leeuw 10.053 **arbeidsplaatsen**: 7.353 jobs in loondienst (73%) en 2.700 zelfstandigen in hoofdbezigheid (27%). De jobratio, berekend als het aantal arbeidsplaatsen per 100 inwoners van 15 tot 64 jaar, bedraagt 48% in 2023 en kent een toename met 3,6 procentpunten sinds 2018. In Vlaams-Brabant ligt de jobratio hoger (72%), in het Vlaams Gewest eveneens hoger (74%).

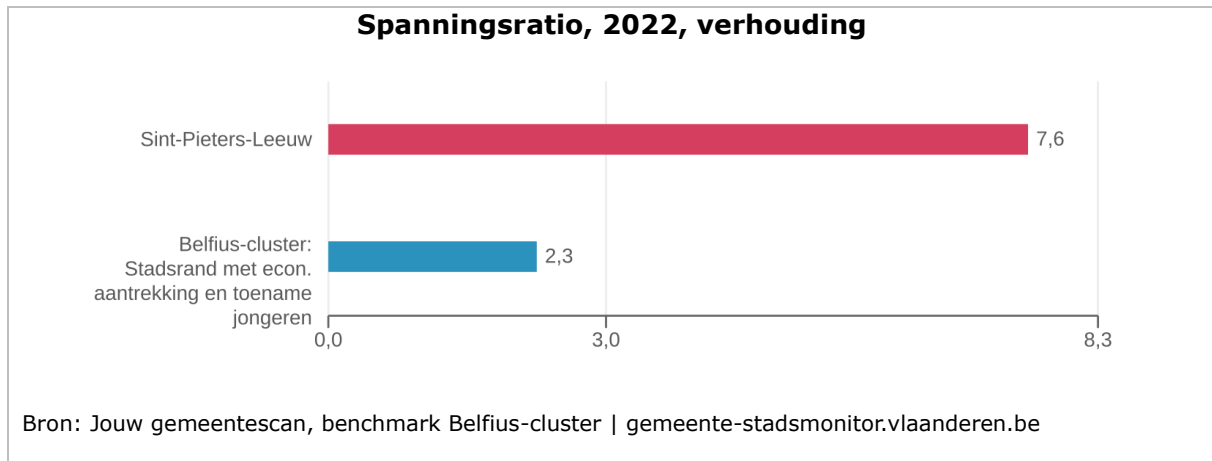
De loontrekkende tewerkstelling in Sint-Pieters-Leeuw situeert zich in 674 vestigingen. 78% van deze vestigingen hebben minder dan 10 werknemers. Zij staan in voor 20% van alle jobs.

Bij het bekijken van de tewerkstelling naar **hoofdsector** stellen we vast dat 52% van de loontrekkende tewerkstelling gesitueerd is in de commerciële diensten, 24% in de niet-commerciële diensten, 17% in de industrie, 7% in de bouw en 0,3% in de land- en tuinbouw. Van de zelfstandigen in hoofdbezigheid werkt 53% in de commerciële diensten, 29% in de bouw, 7% in de niet-commerciële dienstverlening, 5% in de land- en tuinbouw en 4% in de industrie.

Als we de loontrekkende tewerkstelling indelen naar **intensiteit van technologie en kennis** dan zien we dat in 2023 in Sint-Pieters-Leeuw 235 jobs ingedeeld zijn bij de (medium) hoogtechnologische industrie en 1.912 jobs bij de kennisintensieve dienstensector.

In de loop van 2023 ontving de VDAB voor Sint-Pieters-Leeuw 540 **vacatures**. Bij het begin van 2024 waren 141 vacatures nog niet ingevuld. De arbeidsmarkt in Sint-Pieters-Leeuw wordt steeds krappere. Een maatstaf om die krapte uit te drukken is de **spanningsratio**, die het aantal werkzoekenden zonder werk ten opzichte van het aantal openstaande vacatures weergeeft. In 2023 bedroeg deze spanningsratio in Sint-Pieters-

Leeuw 8,0, wat betekent dat er slechts 8,0 werkzoekenden zonder werk zijn per openstaande vacature. In 2013 waren er nog 12,5 werkzoekenden zonder werk per openstaande vacature. In Vlaams-Brabant bedroeg de spanningsratio in 2023 3,7, in het Vlaams Gewest 3,1.

Verdienen

In 2021 (aanslagjaar 2022) bedraagt het **mediaan inkomen** per aangifte in Sint-Pieters-Leeuw 27.886 euro. Hiermee scoort Sint-Pieters-Leeuw lager dan Vlaams-Brabant, waar het mediaan inkomen per aangifte 30.794 euro bedraagt, en lager dan het Vlaams Gewest, waar het mediaan inkomen per aangifte 28.909 euro bedraagt.

Het **gemiddeld inkomen** per inwoner bedraagt 19.715 euro (aanslagjaar 2022, inkomen 2021).

Detailhandel

In 2023 telt Sint-Pieters-Leeuw 380 **handelspanden**. Ten opzichte van 2013 is er een daling met 14%. In 2023 stond 11% van de handelspanden in Sint-Pieters-Leeuw leeg.

Per 1.000 inwoners zijn er in Sint-Pieters-Leeuw 10,5 handelspanden en is er 2.399,2 m² **winkelvloeroppervlakte**. In Vlaams-Brabant ligt het aantal handelspanden per 1.000 inwoners (13,3) hoger en ligt de winkelvloeroppervlakte per 1.000 inwoners (1.532,3 m²) lager. In het Vlaams Gewest bedraagt het aantal handelspanden per 1.000 inwoners 17,1 en bedraagt de winkelvloeroppervlakte per 1.000 inwoners 1.900,2 m².

In 2023 bestaat 36% van de handelspanden in Sint-Pieters-Leeuw uit **winkels** (40% in 2013), 17% uit horeca (19% in 2013), 36% uit consumentgerichte diensten (36% in 2013) en 11% staat leeg (5% in 2013).

Het winkelaanbod in Sint-Pieters-Leeuw bestaat voor 30% uit de branche 'levensmiddelen'. De branche 'in en om woning' vertegenwoordigt 22% en 'kleding en mode' 15% van het totaal aantal winkels.

Economische bedrijvigheid

In 2023 wordt in Sint-Pieters-Leeuw 23% van de **bebouwde oppervlakte** gebruikt voor **bedrijvigheid**. In Vlaams-Brabant is dat 11%, in het Vlaams Gewest 16%, in de Belfius-cluster 23%.

Er zijn in 2023 3.238 **btw-plichtige ondernemingen**. Ten opzichte van 2013 betekent dit een toename met 82%. In Vlaams-Brabant is er in diezelfde periode een toename van 57%, in het Vlaams Gewest een toename van 45%. Om de ondernemingsdynamiek in kaart te brengen wordt gekeken naar de **oprichtingen** (aandeel nieuw opgerichte bedrijven) en de stopzettingsratio (aandeel stopgezette bedrijven). De optelsom van beide (de **turbulentieratio**) geeft aan in welke mate het economisch weefsel zich vernieuwde. Voor Sint-Pieters-Leeuw bedroeg deze ratio in 2022 26,7 (t.o.v. 20,6 in Vlaams-Brabant, 19,2 in het Vlaams Gewest en 21,7 in de Belfius-cluster).

Er zijn in 2023 in Sint-Pieters-Leeuw 674 **vestigingen met personeel**. 22% van deze vestigingen situeren zich in de (medium)hoogtechnologische industrie of kennisintensieve diensten. In Vlaams-Brabant is 34% van de vestigingen gesitueerd in de (medium)hoogtechnologische industrie of kennisintensieve diensten, in het Vlaams Gewest 32%.

Op basis van de tewerkstelling is in Sint-Pieters-Leeuw de commerciële diensten de grootste sector (52% van de tewerkstelling), gevolgd door de niet-commerciële diensten (24% van de tewerkstelling). De industrie is goed voor 17% van de tewerkstelling, de bouw realiseert 7% van de tewerkstelling en de land- en mijnbouw tenslotte is goed voor 0,3% van de loontrekkende tewerkstelling.

Sociaal-cultureel

Ook in Sint-Pieters-Leeuw stellen we betalingsmoeilijkheden vast (openstaande facturen school en opvang, aanvragen om van privaat WZC over te stappen naar publiek WZC, gebruik UIT-pas, stijging aantal leefloners, stijging financiële steun, afbetalingsproblemen lening, ...).

Het gegeven van diversiteit valt niet te negeren. Het is niet alleen taal maar ook culturele achtergrond die een rol speelt. Verschillende culturele groepen nemen initiatieven om zich te verenigen, er is een stijging in het aantal aanvragen erkenning culturele centra. Vaak is men niet op de hoogte van de (Vlaamse) regelgeving. De huidige lokale

reglementen zijn afgestemd op erkende verenigingen, dit werkt beperkend. Er is geen ondersteuning voor initiatieven van niet-erkende verenigingen. Bij sommige groepen ontbreekt het aan de vaardigheden om te groeien naar een vereniging.

De gemeentelijke diensten die in contact komen met de inwoners ervaren een nood aan ondersteuning. Kan de integratiedienst op de werkvloer in het gemeentehuis een ondersteunende rol opnemen?

Wat betreft het engagement van de inwoners in het verenigingsleven wordt vastgesteld dat mensen zich veel minder/ minder lang engageren in verenigingen. Er is geen behoefte om aan te sluiten bij een vereniging met als gevolg dat verenigingen ophouden te bestaan. Er zijn dan ook minder ontmoetingsplaatsen, hier is een rol weggelegd voor de gemeente, bv. bezoekers de Viron kunnen een koffietje drinken en andere bezoekers ontmoeten.

Positief is dat sommige verenigingen initiatieven nemen die aandacht hebben voor de culturele mix in de vereniging.

Er dient blijvend aandacht besteed te worden aan de vrijwilligers binnen het bestuur. Zij zijn waardevol. Gaat het systeem van Flexi-job een invloed hebben op het aantal beschikbare vrijwilligers?

Sportverenigingen zijn een succes. Sport kan als een hefboom gebruikt worden om diverse culturele groepen te bereiken.

Het huidige reguliere aanbod van gemeentelijke culturele en vrije tijdsactiviteiten is voldoende. Echter stellen we vast dat er een beperkt bereik is van anderstaligen en de culturele achtergrond ook een doorslaggevende factor is om al dan niet deel te nemen.

Armoede

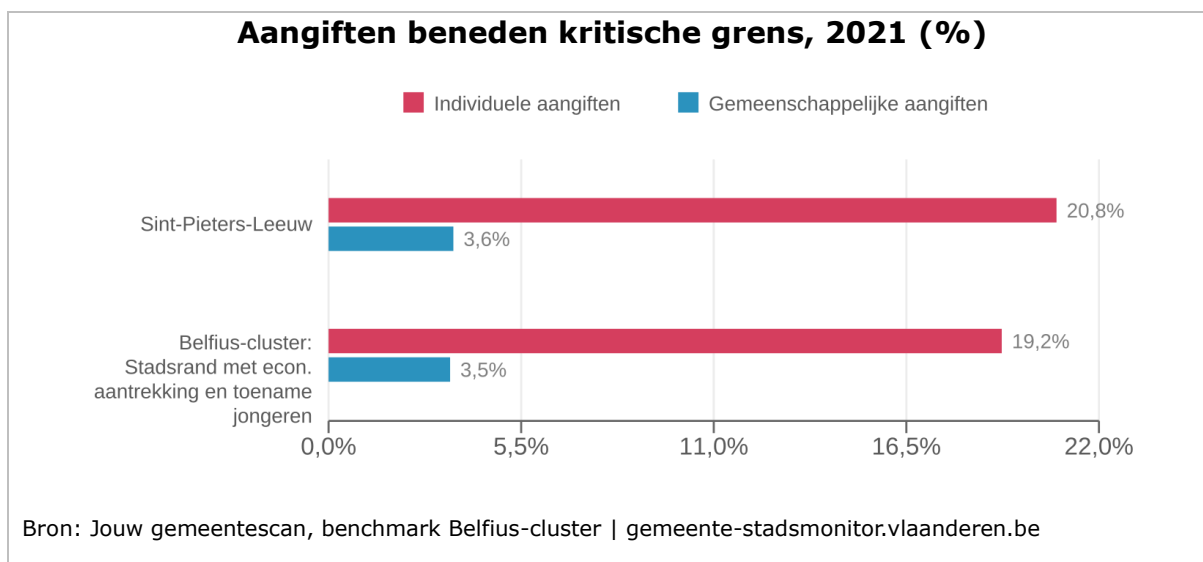
13% van de inwoners geeft aan in 2023 betalingsmoeilijkheden ondervonden te hebben om één of meerdere rekeningen (op tijd) te betalen.

In 2022 genoten 5.140 inwoners van Sint-Pieters-Leeuw van een **verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering**. Dit is 14% van het aantal verzekerden, wat gelijklopend is met de Belfius-cluster. In Vlaams-Brabant bedroeg dit percentage in 2022 12%, in het Vlaams Gewest 17%. De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor bepaalde personen met een laag inkomen, wat de indicator geschikt maakt om een inschatting te maken van de bevolking met een laag inkomen.

Personen met verhoogde tegemoetkoming, Sint-Pieters-Leeuw, 2022 (%)

	Sint-Pieters-Leeuw	Belfius-cluster
0 – 24 jaar	16,5%	15,6%
25 – 64 jaar	11,2%	10,7%
65+	19,7%	18,8%
Bron: IMA provincies.incijfers.be - 2022		

3,7% van de 65-plussers in Sint-Pieters-Leeuw ontvangt een **inkomensgarantie voor ouderen (IGO)** of een **gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB)**. Dit is een uitkering die toegekend wordt aan ouderen die niet over voldoende financiële middelen beschikken (2023). In Vlaams-Brabant is dit 2,7%, in het Vlaams Gewest 3,6%.

In 2023 bedroeg het aantal **(equivalent) leefloners** 192, dit is een percentage van 0,4% van het totaal aantal inwoners. In Vlaams-Brabant bedroeg dit percentage in 2022 0,5%, in het Vlaams Gewest 0,6% en in de Belfius-cluster 0,5%.

2023	Sint-Pieters-Leeuw
Leefloners samenwonend	67
Leefloners met gezin ten laste	63
Leefloners alleenstaand	63
Totaal aantal leefloners	193
Bron: POD Maatschappelijke integratie provincies.incijfers.be	

De **kansarmoede-index** van Kind en Gezin is een inschatting van het aandeel kinderen van 0 tot 3 jaar dat opgroeit in een kansarm gezin. De kansarmoede wordt ingeschat door de regioverpleegkundigen tijdens de contacten bij gezinnen aan huis. Een gezin dat op minstens drie van de onderstaande criteria scoort, wordt daarbij beschouwd als kansarm.

het maandinkomen van een gezin	de arbeidssituatie van de ouders
de opleiding van de ouders	de huisvesting
de ontwikkeling van de kinderen	de gezondheid

De kansarmoede-index (signaal-indicator) bedroeg in 2022 7% voor Sint-Pieters-Leeuw, wat gelijklopend is met de Belfius-cluster. In Vlaams-Brabant bedroeg dit percentage in 2022 8%, in het Vlaams Gewest 13%.

Onderwijs

In Sint-Pieters-Leeuw wonen volgens de officiële statistieken 36.525 mensen: **1.293 inwoners zijn tussen 3 en 5 jaar, 2.863 inwoners tussen 6 en 11 jaar en 2.948 inwoners tussen 12 en 17 jaar.**

3102 leerlingen (schooljaar 2022-2023) gaan naar het **basisonderwijs in Sint-Pieters-Leeuw; 1.184 kleuters en 1.918 lagere schoolleerlingen.**

Leerlingen wonend in de gemeente, naar thuistaal, 2022, (%)

	Nederlands	Niet-Nederlands	Onbekend
Kleuteronderwijs			
Sint-Pieters-Leeuw	38,3%	60,9%	0,8%
Belfius-cluster	51,6%	48,1%	0,2%
Lager onderwijs			
Sint-Pieters-Leeuw	39,4%	60,3%	0,3%
Belfius-cluster	56,6%	43,3%	0,1%
Secundair onderwijs			
Sint-Pieters-Leeuw	47,2%	52,7%	0,1%
Belfius-cluster	63,1%	36,7%	0,1%

Bron: Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster | gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be

Kijken we naar de **risicokenmerken voor kansarmoede in het basis- en het secundair onderwijs**, dan blijkt dat 26% van de leerlingen in Sint-Pieters-Leeuw in het gewoon basisonderwijs en 26% in het gewoon secundair onderwijs een laagopgeleide moeder heeft. Het aandeel leerlingen met een schooltoelage bedraagt 46% in het basisonderwijs en 46% in het secundair onderwijs.

Cijfers van 2017 over het **onderwijsniveau** van de bevolking van 25 jaar en ouder tonen aan dat het aandeel hogeschoolen in de bevolking van Sint-Pieters-Leeuw (25%) lager ligt dan in Vlaams-Brabant (36%) en lager ligt dan in het Vlaams Gewest (30%) en dat het aandeel laaggeschoolden in Sint-Pieters-Leeuw (35%) hoger ligt dan in Vlaams-Brabant (26%) en hoger ligt dan in het Vlaams Gewest (31%).

Kinderopvang

Op 1 januari 2024 telde Sint-Pieters-Leeuw **1.215 0- tot en met 2-jarigen**. Deze groep vertegenwoordigt 3,3% van de bevolking. In 2024 zijn er 1.043 0- tot en met 2-jarigen bij een koppel, 98 bij een alleenstaande ouder en 74 in een andere gezinssituatie.

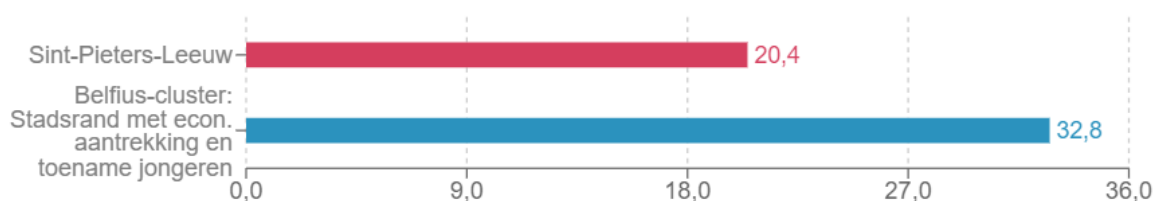
Sint-Pieters-Leeuw heeft 247 opvangplaatsen voor baby's en peuters. Dit zijn 20,3 opvangplaatsen per 100 kinderen van 0 tot en met 2 jaar.

Opvangplaatsen Sint-Pieters-Leeuw, 2024

	0-2 jaar [aantal]	opvangplaatsen [aantal]	opvangplaatsen per 100 kinderen 0-2 jaar [per 100]
Negenmanneke	334	69	20,7
Oudenaken	13	0	0,0
Ruisbroek	265	53	20
Sint-Laureins-Berchem	8	0	0,0
Sint-Pieters-Leeuw	195	25	12,8
Vlezenbeek	89	78	87,6
Zuun	310	22	7,1
Totaal	1.215	247	20,3

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be / Opgroeien | provincies.incijfers.be

Opvangplaatsen baby's en peuters, 2023, in aantal plaatsen per 100 baby's en peuters

Bron: Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster | gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be

In Sint-Pieters-Leeuw zijn er in 2024 43 opvangplaatsen in gezinsopvang (max. 8 tegelijk aanwezige kinderen), 189 opvangplaatsen in groepsopvang min. 9 tegelijk aanwezige kinderen, leegroepen bestaan uit max. 18 kinderen), en 15 plaatsen in groepsopvang samenwerking (onthaalouders met eigen statuut die met 2 of 3 samenwerken op één locatie). 211 opvangplaatsen zijn met inkomenstarief en 36 plaatsen zonder inkomenstarief.

Ouderenzorg

Sint-Pieters-Leeuw telt **6.686 inwoners ouder dan 65 jaar** in 2024. Deze groep vertegenwoordigt 18% van de bevolking. Hiervan zijn 1.915 inwoners ouder dan 80 jaar, 5% van de bevolking in Sint-Pieters-Leeuw. Een prognose tussen 2020 en 2040 toont aan dat in Sint-Pieters-Leeuw het aantal 65-plussers zal toenemen met 2303 eenheden (36%) en het aantal 80-plussers met 977 eenheden (50%).

Sint-Pieters-Leeuw telt in 2024 1.790 alleenwonende 65-plussers. De meest kwetsbare groep zijn echter de 727 alleenwonende 80-plussers in Sint-Pieters-Leeuw. Dit komt overeen met 38% van de 80-plussers.

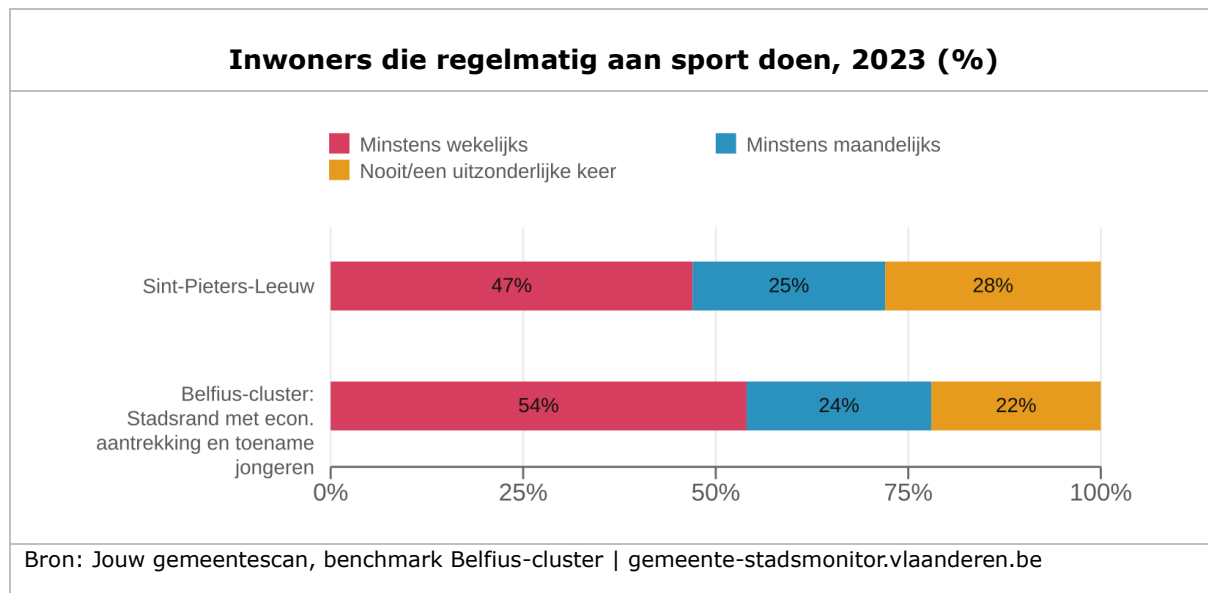
Enkele kerncijfers actueel ouderenzorgaanbod

	Sint-Pieters- Leeuw	Belfius- cluster
Gezinszorg		
uren gezinszorg bij 65+ jaar [aantal] [2021]	22.498	405.935
gepresteerde uren gezinszorg bij 65+ jaar per inwoner 65+ jaar [ratio] [2021]	3,5	5,7
Dienstencheques		
gepresteerde uren dienstencheques bij 65+ jaar [aantal] [2022]	96.179	1.313.370
gepresteerde uren dienstencheques per inwoner 65+ jaar [uur] [2022]	14,9	18,3
Lokale dienstencentra		
erkende lokale dienstencentra [aantal] [2023]	3	14
aanbodratio lokale dienstencentra per 10.000 inwoners 65+ [per 10.000] [2023]	4,6	1,9
Dagverzorgingscentra		
huidige capaciteit dagverzorgingscentra [aantal] [2024]	1	12
aanbodratio dagverzorgingscentra per 10.000 inwoners 65+ [per 10.000] [2023]	1,5	1,6
Centra voor kortverblijf		
huidige capaciteit centra voor kortverblijf [aantal] [2024]	12	126
aanbodratio centra voor kortverblijf per 1.000 inwoners 65+ [per 1.000] [2023]	1,8	1,7
Assistentiewoningen		
huidige capaciteit assistentiewoningen [aantal] [2024]	77	1.919
aanbodratio assistentiewoningen per 100 inwoners 65+ [per 100] [2023]	0,6	2,6

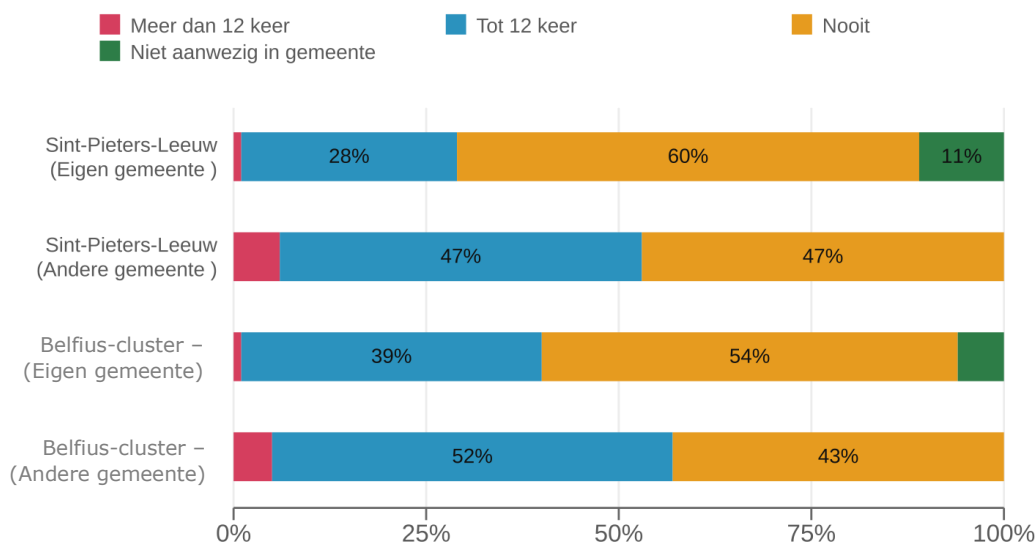
	Sint-Pieters- Leeuw	Belfius- cluster
Woonzorgcentra		
huidige capaciteit woonzorgcentra [aantal] [2024]	347	4.522
aanbodratio woonzorgcentra per 100 inwoners 65+ [per 100] [2023]	5,3	6,4
Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid - Vesta systeem van elektronische gegevensuitwisseling Sodexo via Departement WSE provincies.incijfers.be Agentschap Zorg en Gezondheid - Ouderenzorg provincies.incijfers.be		

Cultuur en vrije tijd

Er zijn drie belangrijke factoren die een gemeente of stad aantrekkelijk maken voor cultuur en vrije tijd. Dat zijn de capaciteit om de inwoners te doen participeren en om bezoekers aan te trekken, de infrastructuur en het aanbod. Inwoners en bezoekers verwachten een gediversifieerd aanbod en aandacht voor betaalbaarheid, bereikbaarheid, toegankelijkheid en begrijpbaarheid.

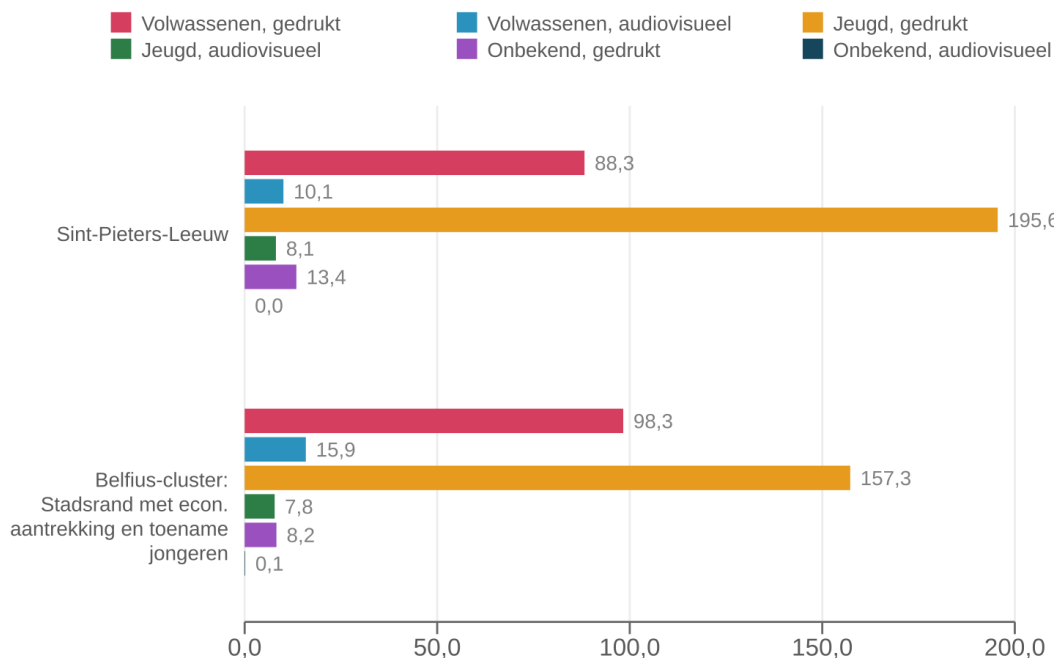

Inwoners die een culturele activiteit bijgewoond hebben in eigen of andere gemeente, 2023 (%)

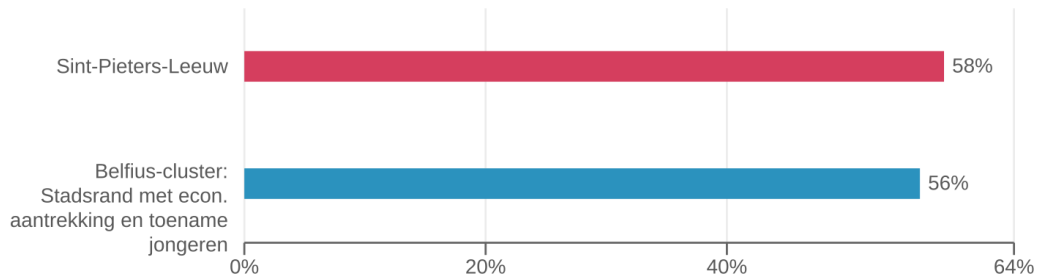
Bron: Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster | gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be

Aantal ontleningen in de bibliotheek, 2021, in aantal per inwoner

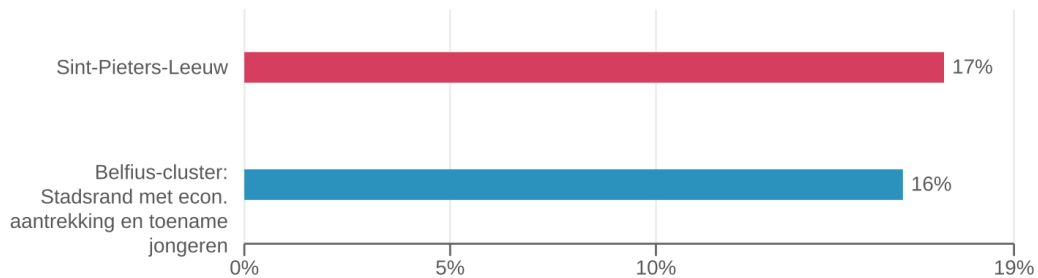
Bron: Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster | gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be

Inwoners die participeren in het verenigingsleven, 2023 (%)

Bron: Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster | gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be

Inwoners die aan vrijwilligerswerk doen, 2023 (%)

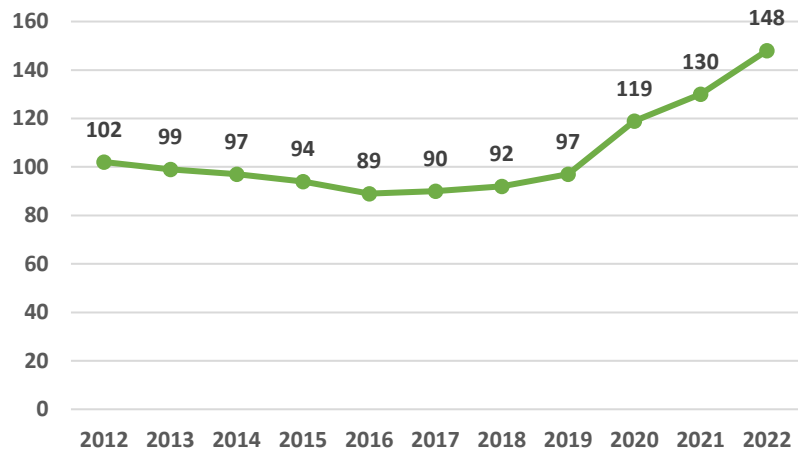

Bron: Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster | gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be

In 2023 waren bij het lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw in totaal 363 actieve vrijwilligers. De vrijwilligers werden ingeschakeld als begeleider van schoolactiviteiten, huiswerkbegeleider, fotograaf Infoleeuw, burenbemiddelaar, vrijwilliger woonzorgcentrum Zilverlinde, medewerker jaarmarkt, vrijwilliger zwerfvuilactie, leeshelden, baliemedewerker cultuur, zaalwachter cultuur, animator gemeentelijke speelpleinwerking, vrijwilliger vrije tijd, vrijwilliger lokale dienstencentra, vrijwilliger huis van het kind, vrijwilliger mindermobielen centrale, NT-2 leerkracht, vrijwilliger café combinne, vrijwilliger kinderopvang.

Toerisme

Horecaondernemingen Sint-Pieters-Leeuw, aantal

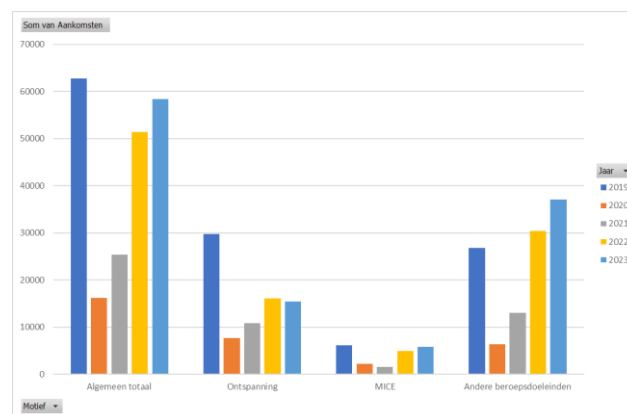
Bron: Statbel | guides.incijfers.be

Hotels zorgen voor het gros van de slaapplekken in Sint-Pieters-Leeuw.

In 2023 zijn er 99.207 **overnachtingen** in Sint-Pieters-Leeuw. Dit zijn er meer dan in 2022 – 82.279 overnachtingen – en meer dan voor corona – 98.302 overnachtingen in 2019. Wanneer we de **aankomsten** in Sint-Pieters-Leeuw bekijken, dan tellen we 58.352 (personen) aankomsten in 2023.

Waar in 2019 de voornaamste **reden van verblijf** in de gemeente verblijfstoerisme puur voor de ontspanning was, stellen we in 2023 een shift vast naar MICE en toerisme met andere beroepsdoeleinden.

Reden van verblijf Sint-Pieters-Leeuw, aantal

Bron: Toerisme Vlaams-Brabant vzw

Veiligheid en criminaliteit

Een **gemeentelijke administratieve sanctie (GAS)** is een administratieve geldboete die wordt opgelegd aan personen vanaf 14 jaar die voor overlast zorgen. Er zijn verschillende soorten overtredingen waarvoor je een GAS-boete kan krijgen. Denk bijvoorbeeld aan geluidsoverlast, wildplassen, sluikestorten, vandalisme, of het niet opruimen van hondenpoep. Het doel van deze boetes is om de lokale overlast en hinder tegen te gaan en de leefbaarheid in gemeenten te verbeteren. Gemeenten hebben de vrijheid om zelf de tarieven van de boetes vast te stellen binnen de wettelijke grenzen in een algemene politieverordening met gemeentelijke administratieve sancties. Vaststellingen gebeuren door politie en GAS-vaststellers. In Sint-Pieters-Leeuw zijn alle gemeenschapswachten ook aangesteld als GAS-vaststeller.

Volgende indeling van inbreuken wordt gehanteerd:

GAS 1: gewone bestuurlijke inbreuken uit de Algemene Politieverordening

Bv. sluikestort, onderhoud terrein,...

GAS 2+3: gemengde inbreuken uit de Algemene Politieverordening

Bv. nachtlawaai, beschadigingen,...

GAS 4: inbreuken stilstaan en parkeren

GAS 5: beperkte snelheidsovertredingen (30/50)

Inbreuken van type GAS 1 t.e.m. 5 kunnen door de politie vastgesteld worden. GAS-vaststellers kunnen inbreuken van type GAS 1 en 4 vaststellen.

Gemeentelijke Administratieve Sancties Sint-Pieters-Leeuw (effectieve boetes), 2023

	GAS 1	GAS 2 & 3	GAS 4	GAS 5
GAS-vaststeller	114	X	732	X
Politie	40	8	338	7460
Totaal	154	8	1070	7460

Bron: Eigen cijfermateriaal 2023

De verdeling per type inbreuk was voor Sint-Pieters-Leeuw in 2023 als volgt:

GAS 1, 2023 (%)

Openbare netheid	80,52%
Onderhoud	3,25%
Hinderlijke of gevaarlijke activiteiten	8,44%
Werkzaamheden, IOD	4,55%
Andere	3,25%

Gas 2 en 3, 2023 (%)

Beschadiging of vernieling roerende eigendom.	50%
Beschadigen onroerende goederen	25%
Nachtlawaai of nachtrumoer	25%

GAS 4, 2023 (%)

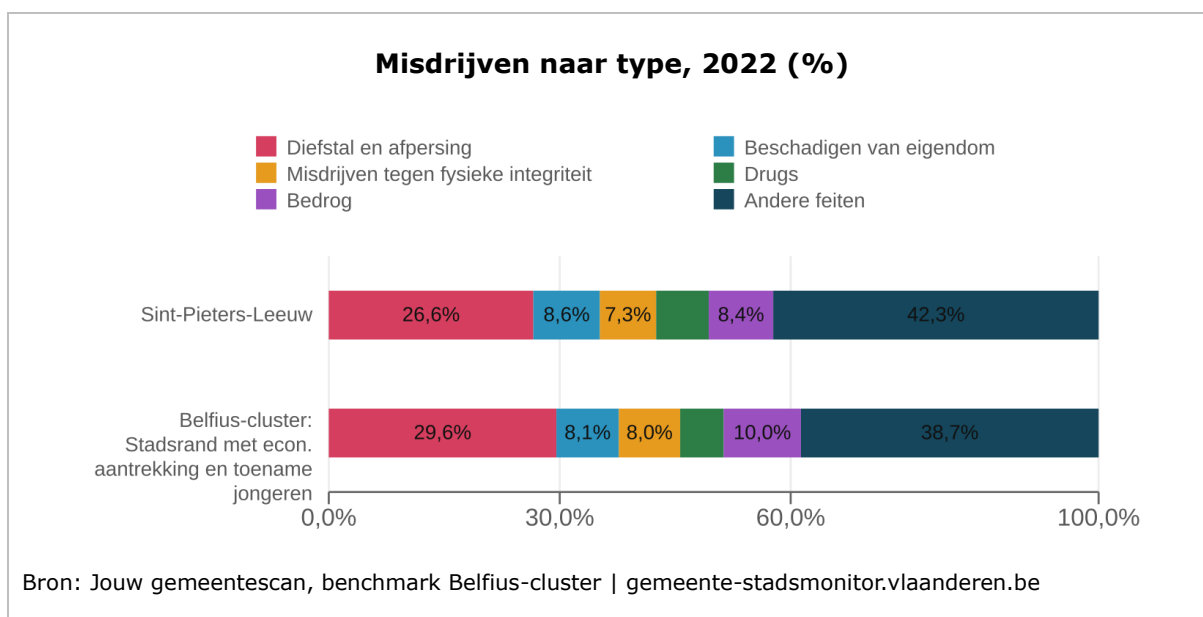
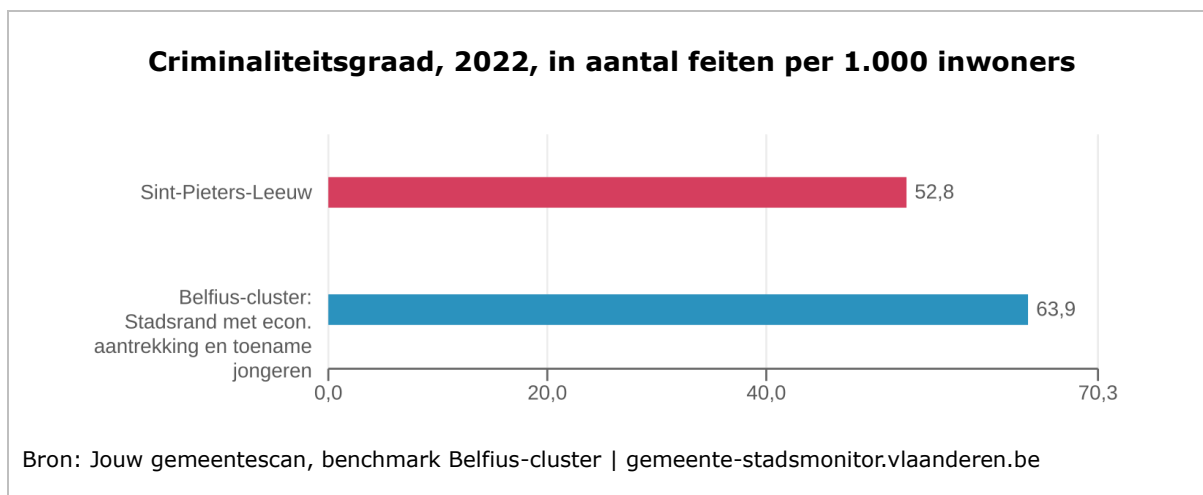
Voetpad/fietspad/zebrapad	28,69%
Verkeersbord	31,40%
Handicap	8,97%
Gele onderbroken streep	7,85%
Rijbaan met rijstroken	5,70%
Woonerf	5,14%
Inrij woning	2,24%
Aanhangwagen	1,96%
Kruispunt	1,78%
Verdrijvingsvlak	1,59%
Andere (minder dan 10/inbreuk)	4,67%

Bron: Eigen cijfermateriaal 2023

Bij **sluikstorten** is het niet altijd mogelijk een GAS-boete uit te schrijven. Het opsporen van de sluikstorter is geen evidentie. In 2023 waren er in Sint-Pieters-Leeuw 518 vaststellingen van sluikstort door de gemeenschapswachten (eigen vondsten, meldingen van burgers die gecheckt zijn,...). Daarnaast werden er via camera nog eens 470

vaststellingen gedaan van sluikstort en hondenpoep. Van een 50-tal vaststellingen via camera kon een onmiddellijke boete opgesteld worden, bv. op basis van nummerplaat. Een 10-tal overtredingen konden beboet worden door de politie.

Daarnaast werden in 2023 door de gemeenschapswachten 670 waarschuwingen gegeven voor **foutparkeren** en werden door de gemeenschapswachten en de politie 1070 effectieve GAS-verslagen opgemaakt voor foutparkeren. Van de 1070 overtredingen waren er 119 in de buurt van een school.

Sint-Pieters-Leeuw maakt gebruik van het criminaliteitsplatform van GraydonCreditsafe om mogelijk malafide (geld witwassen, drugs, ...) ondernemingen op te sporen (**ondermijnende criminaliteit**). Alle bedrijven aanwezig op het grondgebied van de gemeente krijgen op basis van algoritmes een score van 0 tot 10. Hoe hoger de score, hoe meer afwijkende punten er door de algoritmes zijn vastgesteld.

In Sint-Pieters-Leeuw zijn er ongeveer (kan dagelijks veranderen) 3872 hoofdzetels en 1128 vestigingseenheden.

	Hoofdzetel	Vestigingseenheid
0-1	1450	525
2-4	2001	485
5-7	333	97
8-10	88	21

Technologie

Op een hoog tempo worden we geconfronteerd met nieuwe technologische ontwikkelingen. Voldoende geïnformeerd zijn en de mogelijkheid tot levenslang bijleren is essentieel zowel voor de inwoners als de medewerkers. Het lokaal bestuur zal mee op de trein moeten springen van artificiële intelligentie. Een grondige risicoanalyse biedt zich aan.

Er is nog steeds sprake van een digitale kloof. Niet iedereen is even digitaal geletterd. Inzetten op ondersteuning en het aanbieden van een alternatief is noodzakelijk. De huidige initiatieven voor ondersteuning zijn een stap in de goede richting, sommige inwoners bereiken we hier echter niet mee.

Laat technologie het sociale aspect niet verdringen. Heb als lokaal bestuur nog aandacht voor contacten tussen mensen. We werken met mensen voor mensen.

Financieel gezien hebben technische ontwikkelingen ook een impact. Snel verouderde toepassingen en apparatuur moeten vervangen worden.

Het monopolie van sommige spelers op de markt zou moeten doorbroken worden. Het laten communiceren van applicaties wordt al dan niet bewust bemoeilijkt waardoor je als bestuur moeilijkheden ondervindt in het efficiënt digitaliseren.

Ecologie en omgeving

Als lokaal bestuur heeft men een voorbeeldfunctie wat betreft het inzetten op een ecologische duurzame werking. Het energiezuinig maken van en omgaan met gebouwen, gebruik maken van circulaire economie, verleding, intern afvalbeleid, geen voedselverspilling (WZC), ...

De weerfenomenen gaan blijven toenemen. Waterbeheersing blijft een belangrijk thema. Ontharding en meandering, zijn hulpmiddelen om overstromingen te beperken of te

vermijden. Waterbeheersing gaat over de gemeentegrenzen heen. Anderzijds moet er ook aandacht zijn voor waterschaarste.

Het realiseren van groen in de gemeente draagt ook bij tot een beter milieu.

Inwoners hebben niet altijd de juiste mindset mee wat betreft ontharding en het verbod op herbiciden.

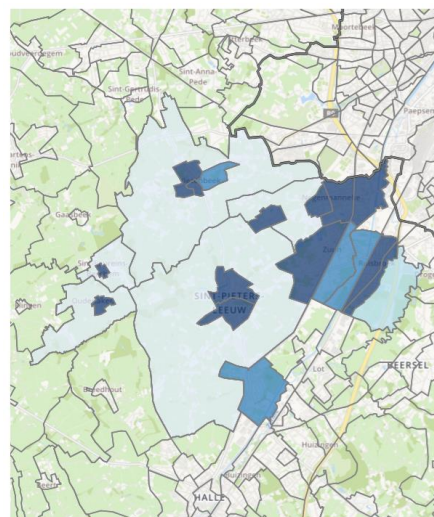
Het gebruik van alternatieve vervoersmiddelen dan de auto moet blijvend gestimuleerd worden met aandacht voor het aanbieden van een alternatief. Fiets- en voetpaden moeten aanwezig zijn en in goede staat zijn, elektrische deelwagens, ... Bepaalde dienstverlening moet dichtbij zijn als we verwachten dat mensen met de fiets of te voet komen.

Ruimte

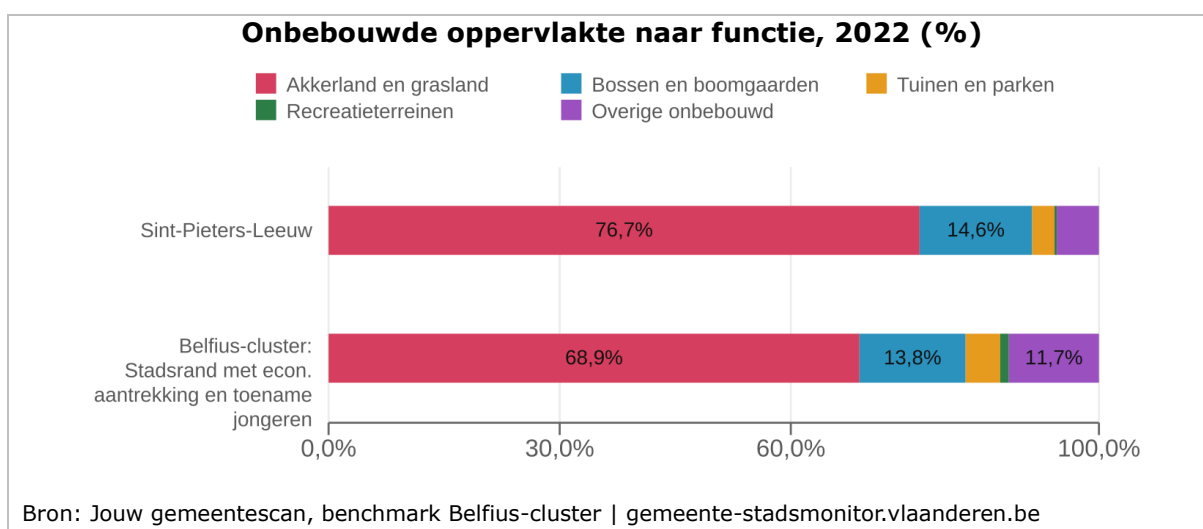
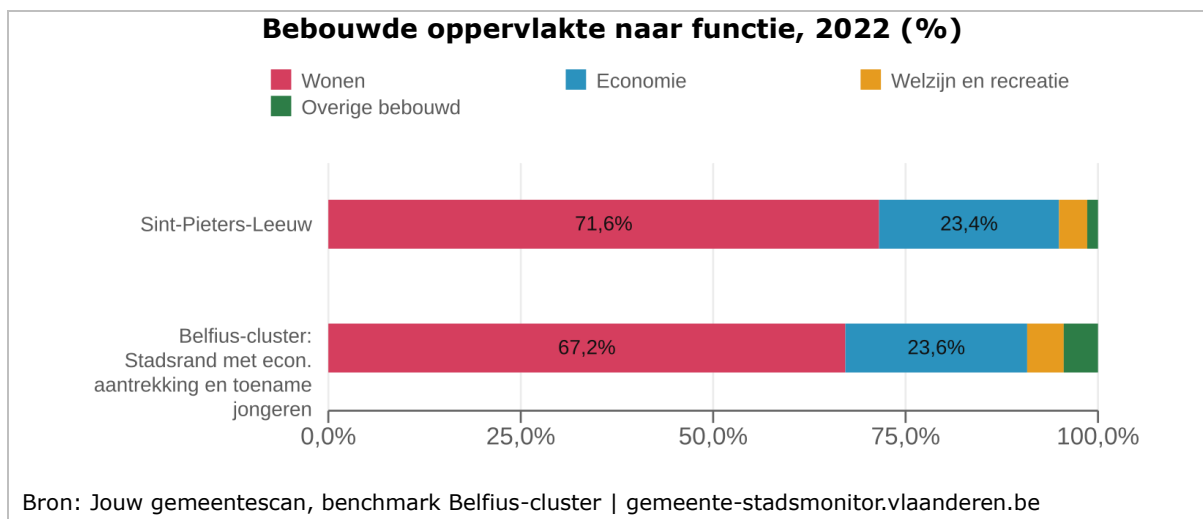
Sint-Pieters-Leeuw heeft een **bebouwingsgraad** van 32% - dit is het aandeel bebouwde oppervlakte ten opzichte van de totale oppervlakte van de gemeente -, wat lager is dan de Belfius-cluster, 45% (Bron: Gemeente-stadsmonitor, Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster).

De oppervlakte **ruimtebeslag** – dit is alle ruimte die ingenomen wordt voor menselijke activiteiten – in Sint-Pieters-Leeuw bedraagt 1.469 ha of 36% van de totale oppervlakte (cijfers 2022). **Open ruimte** – dit is ruimte die niet is ingenomen door ruimtebeslag (akker, bos, grasland, struikgewas, braakliggend en duinen, water en moeras) – neemt 64% van de totale oppervlakte in.

Ruimtebeslag, % t.o.v. totale oppervlakte in Sint-Pieters-Leeuw (2022)

Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be

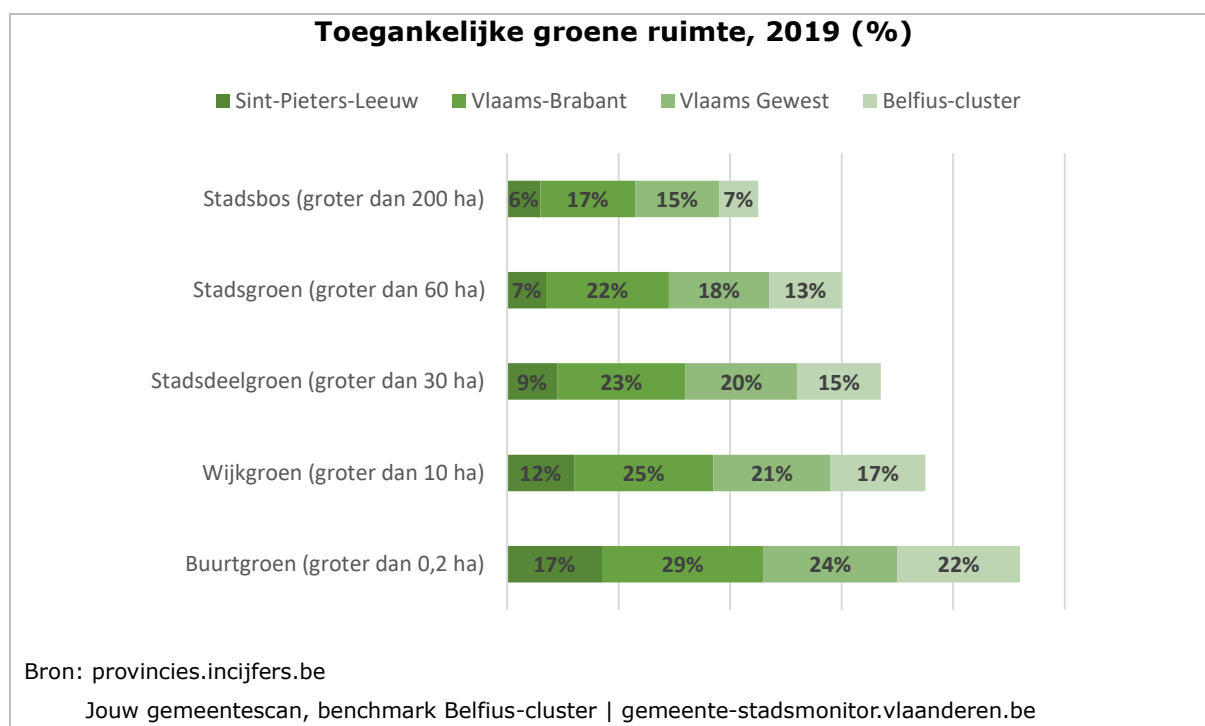

Een belangrijk onderdeel van ruimtebeslag is **verharding**. Verharding staat gelijk aan afdekking van de bodem met kunstmatige materialen. Concreet gaat het voornamelijk over gebouwen, wegen, parkeerterreinen en terrassen. Vlaanderen is één van de meest verharde gebieden van Europa. Dit leidt onder meer tot een groter risico op overstromingen, minder waterinfiltratie en -berging, hitteproblemen in stads- en dorpskernen, minder CO₂-opslag door planten en de bodem, en een verlies aan biodiversiteit. Bovendien blijft de verharding toenemen.

2022	Verharding totale oppervlakte	Verharding t.o.v. ruimtebeslag
Sint-Pieters-Leeuw	19%	51%
Vlaams-Brabant	15%	42%
Vlaams gewest	15%	47%
Belfius-cluster	25%	—

Bron: Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster | gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be

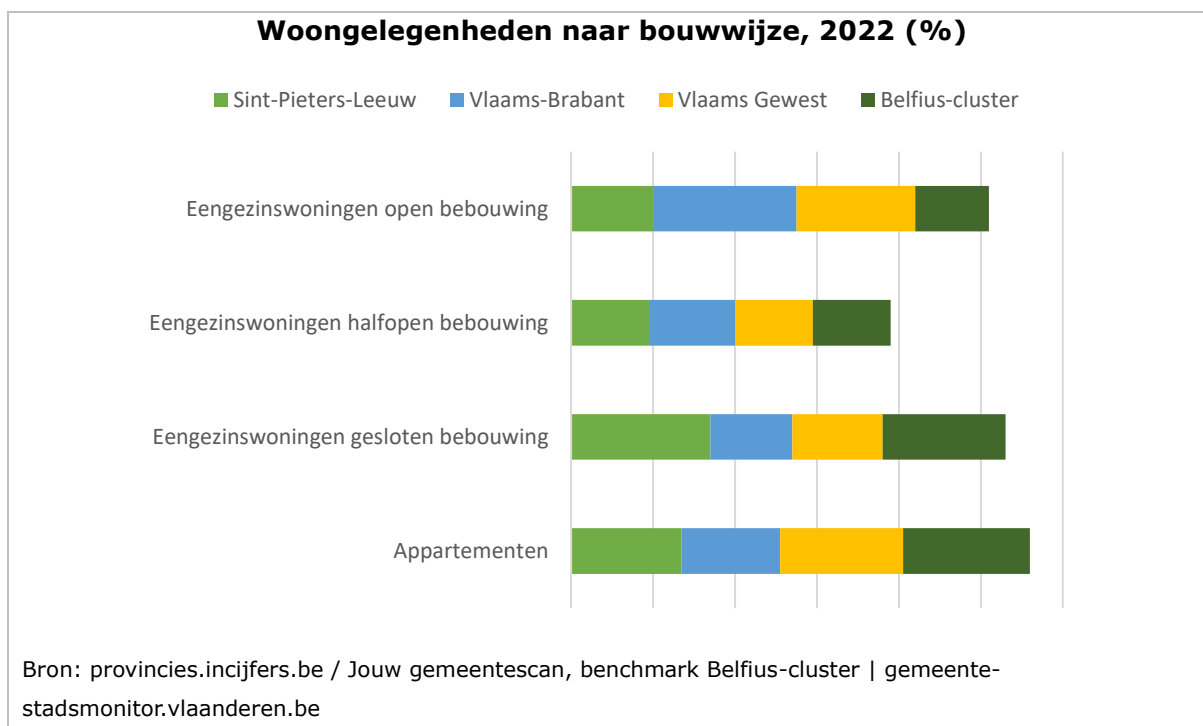
Voor de leefbaarheid en het welzijn van de inwoners is **toegankelijke groene ruimte** belangrijk. Hoeveel ruimte is er voor gezinnen om te ontspannen in het groen en dit in de nabijheid van hun woonplaats?

In Sint-Pieters-Leeuw zijn er 1.105 **onbebouwde percelen** te vinden die woningen en aanverwante functies toelaten. Het gaat om een totale oppervlakte van 146 ha in 2019. In die cijfers zijn ook de woonuitbreidingsgebieden inbegrepen.

Wonen

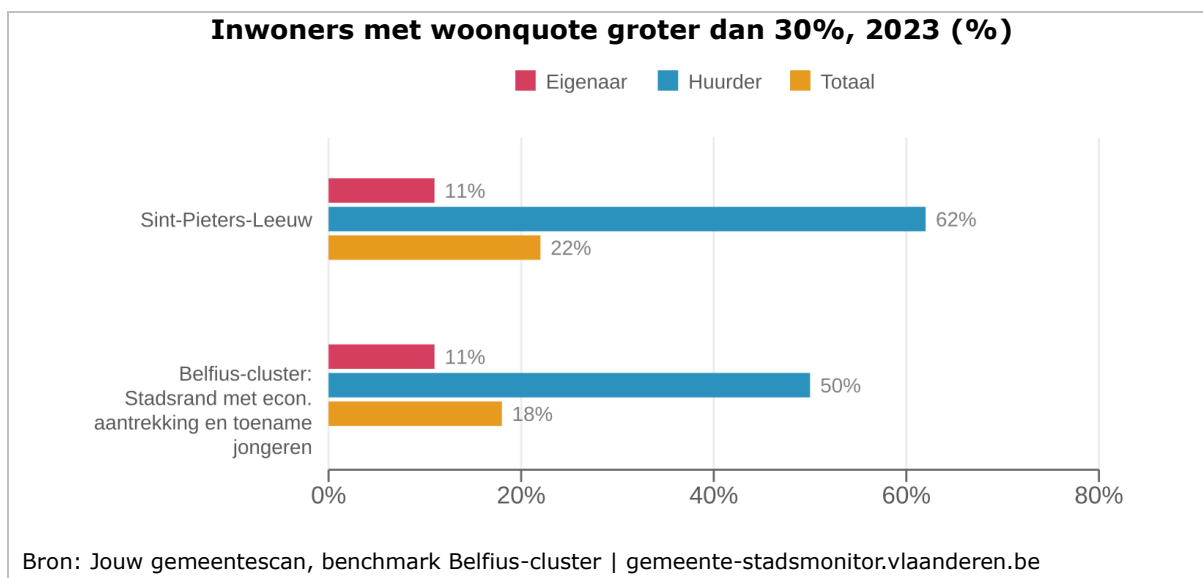
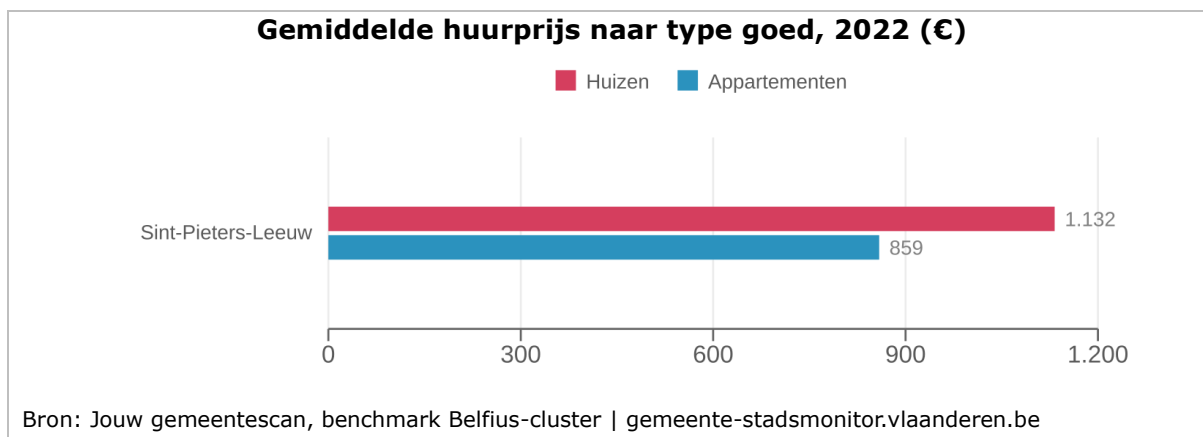
Op 1 januari 2023 telde Sint-Pieters-Leeuw 15.387 **woongelegenheden**. Het aantal woongelegenheden is in de periode 2018-2023 toegenomen met 6%. De evolutie in Sint-Pieters-Leeuw is sterker dan de evolutie in Vlaams-Brabant en ongeveer gelijk aan die in het Vlaams Gewest.

De **mediaanprijs** voor een huis in gesloten of halfopen bebouwing bedraagt in Sint-Pieters-Leeuw 336.500 euro (cijfers 2023). Voor een huis in open bebouwing betaalt men 525.000 euro. De mediaanprijs van een appartement bedraagt 275.000 euro. In Vlaams-Brabant ligt de mediaanprijs voor een huis in gesloten of halfopen bebouwing hoger, namelijk op 350.000 euro. De mediaanprijzen van huizen in open bebouwing en appartementen liggen in Vlaams-Brabant op respectievelijk 455.000 euro en 265.000 euro. De mediaanprijzen in het Vlaams Gewest bedragen voor een huis in gesloten of halfopen bebouwing 298.120 euro, voor huizen in open bebouwing 410.000 euro en voor appartementen 245.000 euro.

Tussen 2010 en 2023 zien we in Sint-Pieters-Leeuw een toename in de mediaanverkoopprijs van huizen in open bebouwing met 54%. Voor huizen in gesloten of halfopen bebouwing bedraagt de stijging 57% en voor appartementen is de mediaan verkoopprijs toegenomen met 86%. Voor Vlaams-Brabant bedragen deze percentages respectievelijk 52%, 63% en 60%. Voor het Vlaams Gewest gaat het om een toename van respectievelijk 53%, 66% en 63%.

68% van de huishoudens in Sint-Pieters-Leeuw is **eigenaar** en 32% is **huurder** van zijn woning. In Vlaams-Brabant is 28% huurder, in het Vlaams Gewest 31%.

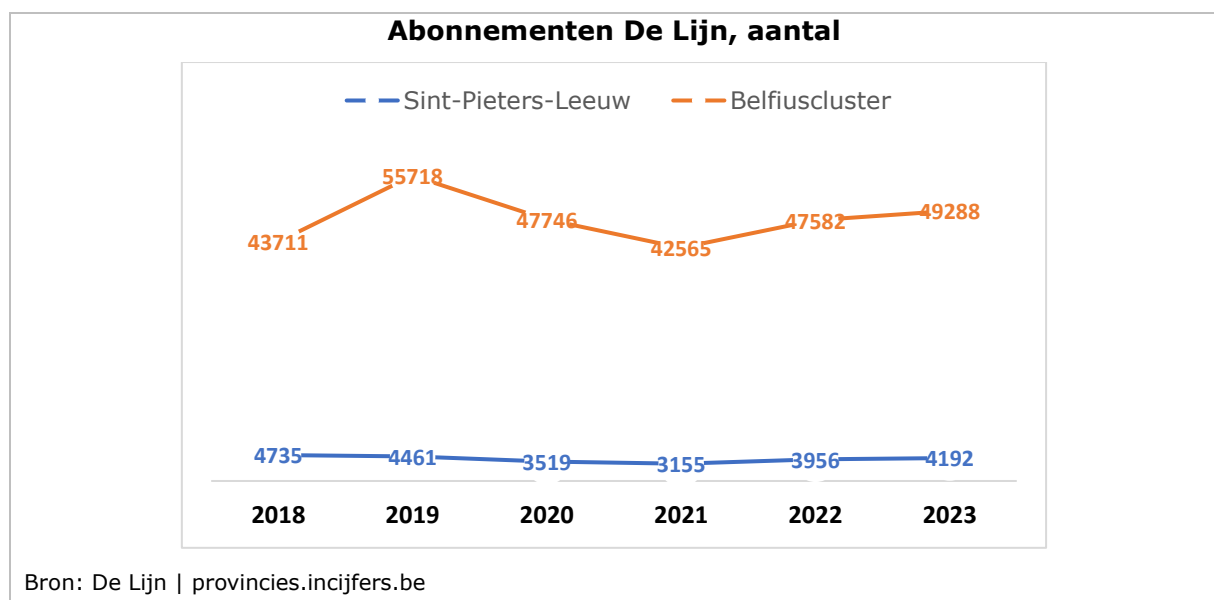
Op 1 januari 2023 telde Sint-Pieters-Leeuw 921 (incl. leegstand) **sociale huurwoningen**. Tussen 2013 en 2023 is het aantal sociale huurwoningen in Sint-Pieters-Leeuw met 6% gestegen. In Vlaams-Brabant is het aantal sociale huurwoningen in dezelfde periode toegenomen met 17%, in het Vlaams Gewest met 14%. 7% van de huishoudens in Sint-Pieters-Leeuw woont in een sociale huurwoning. Dit aandeel is hoger dan het gemiddelde in Vlaams-Brabant (4%). In het Vlaams Gewest woont 6% van de huishoudens in een sociale huurwoning. In 2023 stonden in Sint-Pieters-Leeuw 593 **unieke gezinnen op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij**. Dit is 4% van het totaal aantal particuliere huishoudens. In de afgelopen jaren zien we een stijgende trend van het aantal gezinnen dat op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij staat.

Mobiliteit en verkeersveiligheid

Cijfers van de Gemeente- en Stadsmonitor tonen dat de auto over het algemeen nog steeds het meest gebruikte **vervoermiddel** is voor woon-werkpendel. Voor verplaatsingen tijdens de vrije tijd kiest men vaker om dit te voet of met de fiets te doen dan wanneer het om woon-werkverplaatsingen gaat. Toch wordt de auto ook in de vrije tijd nog het meest gebruikt.

In een huishouden in Sint-Pieters-Leeuw zijn er in 2022 gemiddeld 1,17 **wagens** tegenover 1,20 in Vlaams-Brabant en 1,13 in het Vlaams Gewest. Het wagenbezit in Sint-Pieters-Leeuw evolueerde van 15.948 wagens in 2019 naar 16.064 wagens in 2022.

Wat het **openbaar vervoer** betreft, stellen we vast dat in 2023 13% van de +zesjarigen een abonnement van De Lijn heeft.

Voor een vlotte en efficiënte mobiliteit is een degelijke **infrastructuur** van groot belang. De beschikbare registratiecijfers over mobiliteitsinfrastructuur zijn tot op heden beperkt. Enkel over het aantal laadpalen, het aantal meter fietssnelweg (en de kwaliteit ervan) en de nabijheid van mobiliteitsmogelijkheden zijn er cijfers beschikbaar.

Sint-Pieters-Leeuw beschikt momenteel (2024) over 35 **publieke laadpalen** voor elektrische auto's. In 2020 waren er 12 publieke laadpalen. Er is dus een groei van 192% tussen 2020 en 2024. In diezelfde periode is er in Vlaams-Brabant een groei van 174%, in het Vlaams Gewest een groei van 155%.

Sint-Pieters-Leeuw beschikt over ongeveer 5 km **fietssnelweg**, de rechteroever van het kanaal Charleroi-Brussel. Een fietssnelweg kadert in het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk (BFF), een netwerk van gemeentegrensoverschrijdende

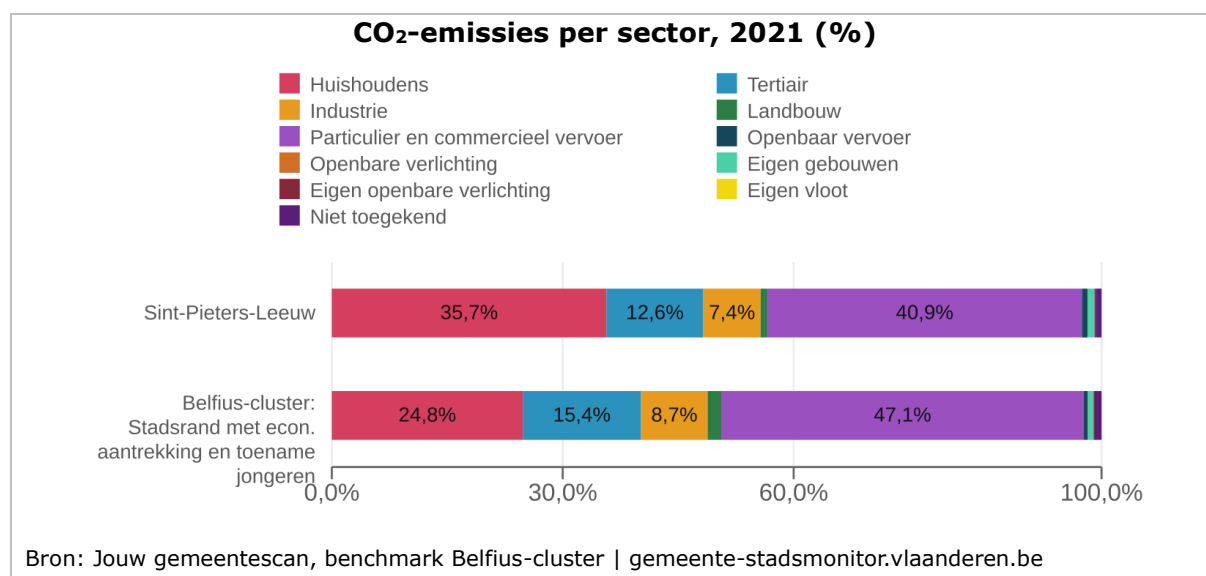
fietsinfrastructuur dat woonkernen en attractiepolen verbindt. Hierdoor kunnen op een snelle en veilige manier fietsverplaatsingen over langere afstand worden afgelegd waardoor de fiets een volwaardig alternatief vormt voor de auto op kortere afstanden tot 20 à 30 kilometer.

In 2022 tellen we in Sint-Pieters-Leeuw 69 **verkeersongevallen met letsel**. Het aantal ongevallen met letsel kent een dalende trend. In 2012 waren er nog 118 ongevallen met letsel. Bij alle verkeersongevallen met letsel in 2022 waren in 58 gevallen auto's betrokken en in 13 gevallen (ook) fietsen.

In 2022 waren er in Sint-Pieters-Leeuw 2 verkeersdoden. Daarnaast waren er ook 2 zwaargewonden en 79 lichtgewonden.

Klimaat, milieu en natuur

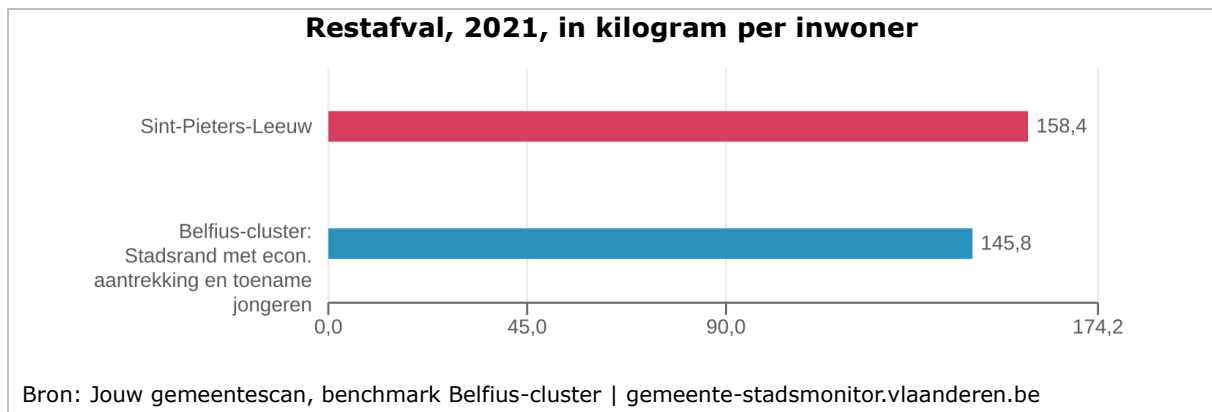
In Sint-Pieters-Leeuw is er in 2022 een daling van de **CO₂-uitstoot** met 19% (-29.242 ton) t.o.v. 2011. De grootste daling in absolute cijfers (-17.813 ton) in die periode stellen we vast in de sector huishoudens, de sector particulier en commercieel vervoer (-4.919 ton) en de industrie (niet-ETS) (-3.615 ton). In Vlaams-Brabant daalt de CO₂-uitstoot tussen 2011 en 2022 met 17%, in het Vlaams Gewest met 15%.

De totale productie van **hernieuwbare elektriciteit** in 2022 op het grondgebied van Sint-Pieters-Leeuw wordt geschat op 24.359 MWh. Dit komt overeen met 21% van het totale elektriciteitsverbruik in Sint-Pieters-Leeuw. Dankzij deze lokale groenestroomproductie werd een CO₂-emissie van 5.383 ton vermeden.

Het totaal **geïnstalleerd vermogen aan PV-installaties** in Sint-Pieters-Leeuw bedraagt 17,45 MW (1 januari 2024). Er is nog veel plaats voor zonnepanelen. In Sint-Pieters-Leeuw wordt geschat dat nog maar 5% van het zonnepotentieel van de daken benut is.

Sint-Pieters-Leeuw telt momenteel 3 grote **windturbines**, samen goed voor een totaal vermogen van 6,05 MW. Vlaams-Brabant heeft 27 windmolens, het Vlaams Gewest heeft er 672.

Natuur

In 2024 is in Sint-Pieters-Leeuw 190,84 ha van het grondgebied als **Vlaams Ecologisch Netwerk** (VEN) afgebakend. Vlaanderen zet ook in op de Europese natuurdoelen door de afbakening van **speciale beschermingszones** (SBZ). In Sint-Pieters-Leeuw is 208,15 ha of 5% van de totale oppervlakte afgebakend als speciale beschermingszone (SBZ). In Vlaams-Brabant is 9% van de totale oppervlakte afgebakend als speciale beschermingszone, in het Vlaams Gewest is dat 12% van de totale oppervlakte.

Volgens de Biologische Waarderingskaart (BWK), een wetenschappelijke kartering van vegetaties, bodembedekking en kleine landschapselementen op het Vlaams grondgebied, valt 18% van het totale grondgebied van Sint-Pieters-Leeuw onder de labels 'biologisch waardevol', 'biologisch zeer waardevol' of een complex van beide.

2% van de totale oppervlakte in Sint-Pieters-Leeuw heeft een **natuurbeheerplan**. In Vlaams-Brabant is dit 7%, in het Vlaams Gewest 8%.

Water

In 2024 bedraagt de **rioleringsgraad** 97% voor Sint-Pieters-Leeuw.

In Vlaanderen geldt een verplichting om huishoudelijk afvalwater te zuiveren. Het meeste afvalwater wordt afgevoerd via riolen en collectoren naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie waar het water wordt gezuiverd.

In 2022 bedraagt de **zuiveringsgraad** – het percentage inwoners aangesloten op een rioolwaterzuiveringsinstallatie – in Sint-Pieters-Leeuw 89%. Voor de Belfius-cluster bedraagt deze 92%.

Sint-Pieters-Leeuw heeft 8% oppervlakte **effectief overstroombaar gebied** (2019). Plaatsen aangeduid als 'effectief overstromingsgevoelig gebied' kennen in het huidige klimaat al een middelgrote kans op overstroming of hebben in het verleden al te maken gekregen met overstromingen. Het gaat over 337 ha met mogelijke schade aan landbouw, natuur en infrastructuur. 13% van de inwoners van Sint-Pieters-Leeuw woont in of bij effectief overstromingsgevoelig gebied (2021). Dit aandeel is hoger dan in Vlaams-Brabant (7%) en hoger dan in het Vlaams Gewest (5%).

Land- en tuinbouw

In 2023 heeft 61% van de oppervlakte in Sint-Pieters-Leeuw bestemming **agrarisch gebied** tegenover 58% van de oppervlakte in Vlaams-Brabant, 58% in het Vlaams Gewest en 40% in de Belfius-cluster.

In 2022 zijn er in Sint-Pieters-Leeuw 40 **beroepsmatige landbouwbedrijven** (standaard opbrengst van min. 25.000 euro) en 22 kleine landbouwbedrijven. Dit betekent dat 65% van de bedrijven beroepsmatig is, terwijl dat in Vlaams-Brabant 68% is en in het Vlaams Gewest 72%.

Sint-Pieters-Leeuw telt 4 **biologische landbouwbedrijven**. Vlaams-Brabant telt er 118 en het Vlaams Gewest 621. In 2023 zijn er in Sint-Pieters-Leeuw 6 **hoeveproducenten** actief. In Vlaams-Brabant zijn er momenteel 178 hoeveproducenten, in het Vlaams Gewest zijn er 1.049.

Politiek/juridisch

Integriteit en deontologie zijn belangrijke waarden voor een lokaal bestuur. Als verkozen mandataris is het belangrijk consequent en transparant te handelen. Onder druk van inwoners is het soms moeilijk om niet af te wijken van genomen beslissingen. Erken als mandataris de expertise van de medewerkers, bv. bespreek een dossier met de betrokken medewerker(s) alvorens te communiceren naar de inwoner(s).

Als lokaal bestuur wordt men regelmatig geconfronteerd met wijzigende wetgeving/decreten. Opvolging, kennis en correcte toepassing hiervan zijn essentieel. Vlaamse en federale regelgeving moeten lokaal vertaald worden.

Meer en meer legt men de regierol bij het lokaal bestuur. Middelen/opdrachten worden doorgeschoven naar het lokaal bestuur met als voorwaarde te rapporteren over de

besteding. Dit brengt een bijkomende (administratieve) last met zich mee. Het voordeel van een regierol is dan niet altijd even duidelijk.

Bestuurskracht lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw

Personeelsleden

Voltijdsequivalenten (VTE) gemeente, aantal

2020								
Voltijds		Niv. A	Niv. B	Niv. C	Niv. D	Niv. E	IFIC	Totaal
	vastbenoemd	21	8	15	2	0	0	46
	contractueel	1	15	32	58	3	0	109
Deeltijds								
	vastbenoemd	2,5	3,1	8,76	0	0	0	14,36
	contractueel	0	3,17	15,02	5,97	17,48	0	41,64
Totaal		24,5	29,27	70,78	65,97	20,48	0	211

Bron: ABB personeelsdatabank

2023								
Voltijds		Niv. A	Niv. B	Niv. C	Niv. D	Niv. E	IFIC	Totaal
	vastbenoemd	24	8	9	0	0	0	41
	contractueel	2	25	21	61	9	16	134
Deeltijds								
	vastbenoemd	0,8	3	6,66	0	0	0	10,46
	contractueel	0	4,1	13,3	5,4	13,38	3	39,18
Totaal		26,8	40,1	49,96	66,4	22,38	19	224,64

Bron: ABB personeelsdatabank

Voltijdsequivalenten (VTE) OCMW, aantal

2020								
Voltijds		Niv. A	Niv. B	Niv. C	Niv. D	Niv. E	IFIC	Totaal
	vastbenoemd	2	6	5	0	0	0	13
	contractueel	0	16	13	5	25	0	59
Deeltijds								
	vastbenoemd	0,8	2,9	4,15	0	0	0	7,85
	contractueel	0	10,6	19,45	8,75	17,6	0	56,4
Totaal		2,8	35,5	41,6	13,75	42,6	0	136,25

Bron: ABB personeelsdatabank

2023								
Voltijds		Niv. A	Niv. B	Niv. C	Niv. D	Niv. E	IFIC	Totaal
	vastbenoemd	4	1	4	0	0	4	13
	contractueel	0	13	4	2	6	17	42
Deeltijds								
	vastbenoemd	0	1,6	3,25	0	0	2,8	7,65
	contractueel	0	7,3	4,3	1,4	3,9	48,96	65,86
Totaal		4	22,9	15,55	3,4	9,9	72,76	128,51

Bron: ABB personeelsdatabank

Aantal werknemers gemeente

2023								
Voltijds		Niv. A	Niv. B	Niv. C	Niv. D	Niv. E	IFIC	Totaal
	vastbenoemd	21	8	15	2	0	0	46
	contractueel	1	15	32	58	3	0	109
Deeltijds								
	vastbenoemd	3	6	12	0	0	0	21
	contractueel	0	6	27	9	39	0	81
Totaal		25	35	86	69	42	0	257

Bron: ABB personeelsdatabank

2023								
Voltijds		Niv. A	Niv. B	Niv. C	Niv. D	Niv. E	IFIC	Totaal
	vastbenoemd	24	8	9	0	0	0	41
	contractueel	2	25	21	61	9	16	134
Deeltijds								
	vastbenoemd	2	4	9	0	0	0	15
	contractueel	0	8	23	9	24	6	70
Totaal		28	45	62	70	33	22	260

Bron: ABB personeelsdatabank

Aantal werknemers OCMW

2020								
Voltijds		Niv. A	Niv. B	Niv. C	Niv. D	Niv. E	IFIC	Totaal
	vastbenoemd	2	6	5	0	0	0	13
	contractueel	0	16	13	5	25	0	59
Deeltijds								
	vastbenoemd	1	4	7	0	0	0	12
	contractueel	0	18	31	13	30	0	92
Totaal		3	44	56	18	55	0	176

2023								
Voltijds		Niv. A	Niv. B	Niv. C	Niv. D	Niv. E	IFIC	Totaal
	vastbenoemd	4	1	4	0	0	4	13
	contractueel	0	13	4	2	6	17	42
Deeltijds								
	vastbenoemd	0	2	6	0	0	5	13
	contractueel	0	11	7	2	7	89	116
Totaal		4	27	21	4	13	115	184

Bron: ABB personeelsdatabank

Financieel profiel

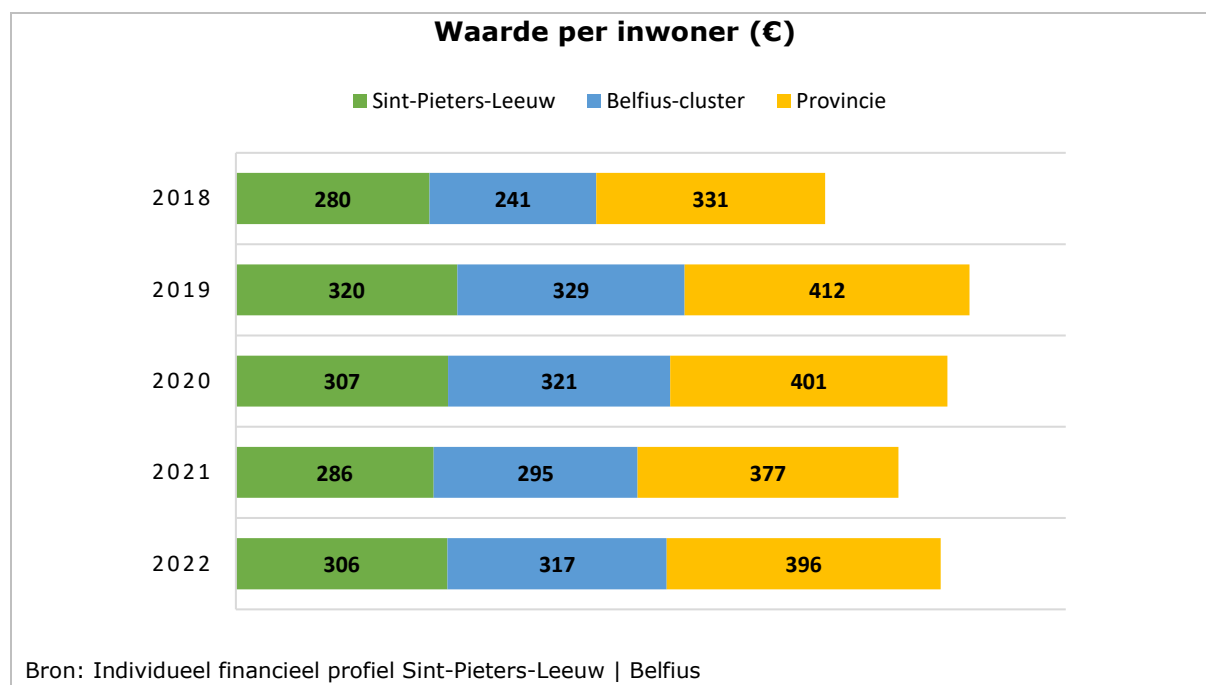
Ontvangsten uit aanvullende personenbelasting

De personenbelasting is de inkomstenbelasting die de federale overheid heft op het jaarinkomen van particulieren. De aanvullende belasting op de personenbelasting wordt gevestigd als een percentage op de inkomstenbelastingen. Wanneer de gemeente bijvoorbeeld beslist om 7% aanvullende personenbelasting te heffen, dan moet de belastingplichtige voor elke 100 euro die hij moet betalen voor de basisbelasting, 7 euro (dit is 100 euro x 7%) bijkomend betalen voor de gemeente.

Tarief aanvullende personenbelasting (%)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sint-Pieters-Leeuw	7,40	7,40	7,40	7,40	7,40	7,40
Halle	7,6	7,5	7,5	7,5	7,1	7,1
Beersel	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,8
Vlaanderen	7,21	7,2	7,2	7,19	7,18	7,18

Bron: Opcentiemen en aanvullende lokale belastingen | Vlaanderen.be

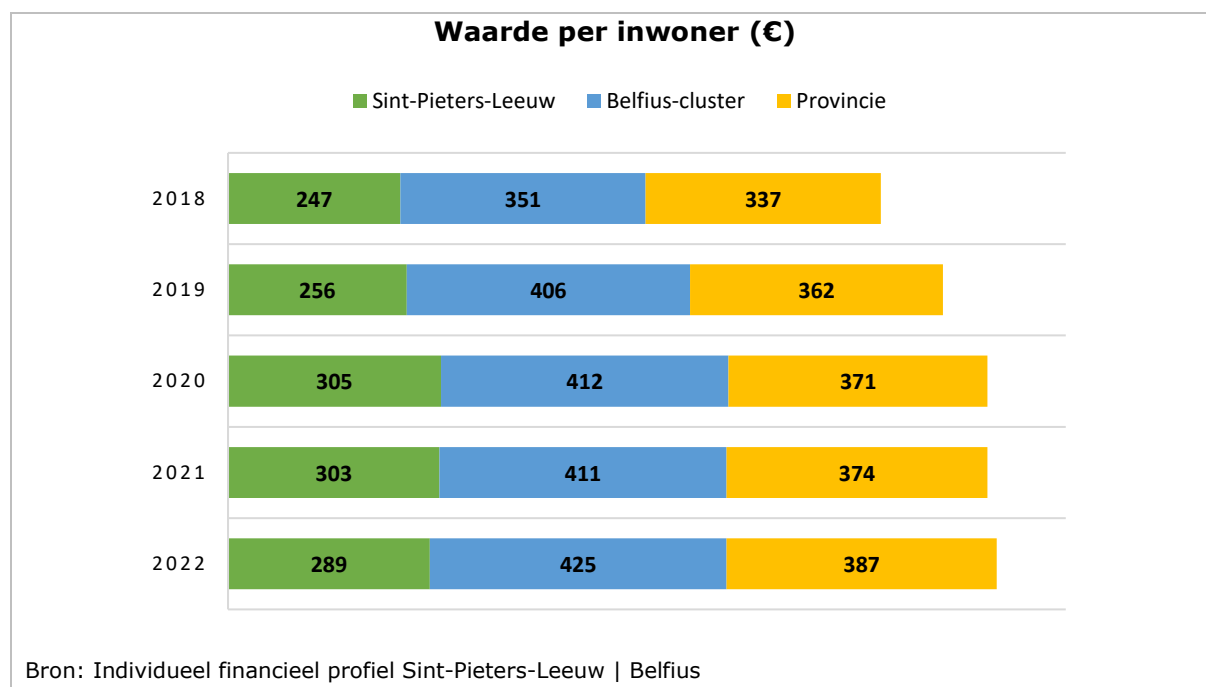
Ontvangsten uit opcentiemen op onroerende voorheffing

De onroerende voorheffing is een gewestelijke belasting op onroerende goederen. De basisbelasting wordt geheven door het Vlaams Gewest. De gemeente voegt daar een heffing aan toe door het bepalen van de aanslagvoet in de vorm van een aantal opcentiemen (honderdsten). Als een gemeente bijvoorbeeld beslist om 1.000 opcentiemen te heffen, dan betekent dit dat de belastingplichtige voor elke euro die hij moet betalen voor de basisbelasting, 10 euro (dit is 1000/100) bijkomend moet betalen voor de gemeente.

Tarief opcentiemen (honderdsten)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sint-Pieters-Leeuw	567	567	567	567	567	567
Halle	976	970	920	920	920	920
Beersel	680	680	680	680	680	680
Vlaanderen	876,96	880,33	896,1	896,54	897,06	898,52

Bron: Opcentiemen en aanvullende lokale belastingen | Vlaanderen.be

Exploitatieontvangsten

Per inwoner (€)

	2018	2019	2020	2021	2022
Sint-Pieters-Leeuw	1490	1453	1521	1512	1593
Belfius-cluster	1924	1898	1844	1873	1995
Provincie	1832	1901	1823	1865	1927

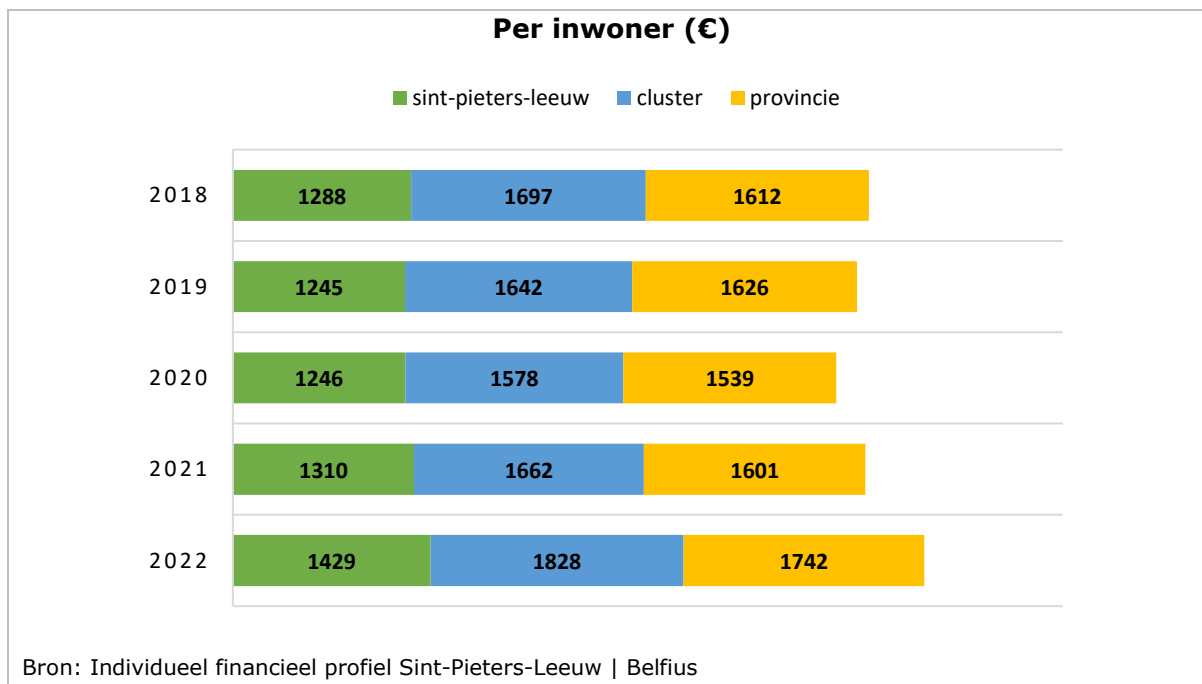
Bron: Individueel financieel profiel Sint-Pieters-Leeuw | Belfius

Ontvangsten Gemeentefonds per inwoner (€)

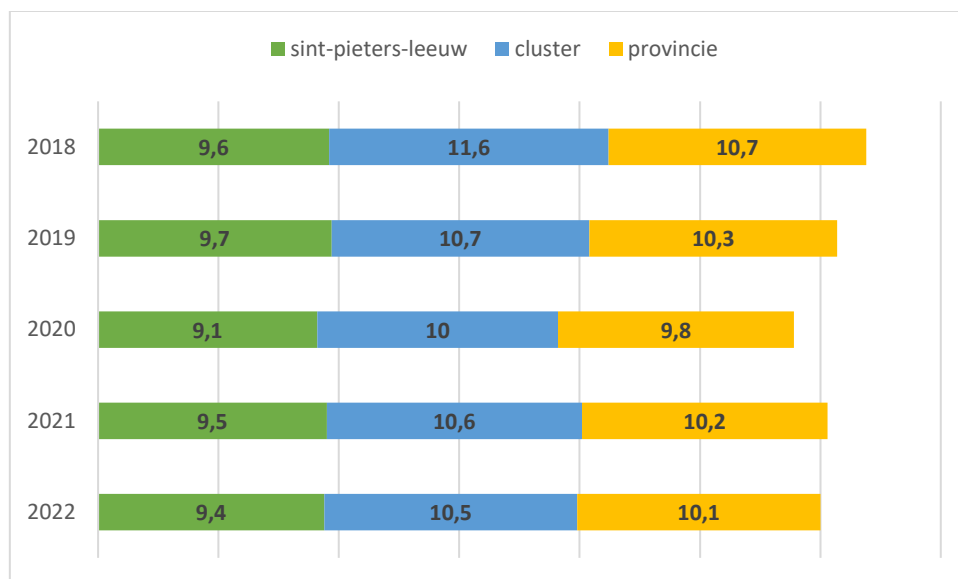
	2018	2019	2020	2021	2022
Sint-Pieters-Leeuw	184	189	212	230	242
Belfius-cluster	210	220	256	264	271
Provincie	230	240	278	286	294

Bron: Individueel financieel profiel Sint-Pieters-Leeuw | Belfius

Exploitatieuitgaven

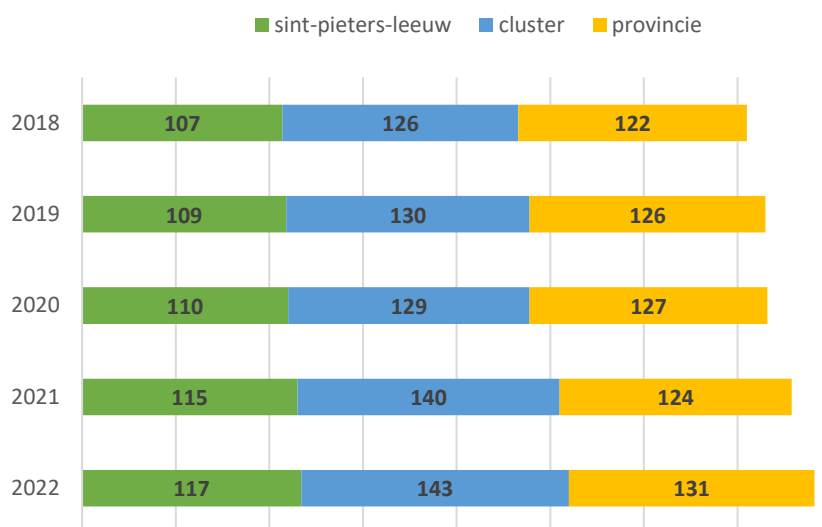

Personeelskosten per 100VTE (€)

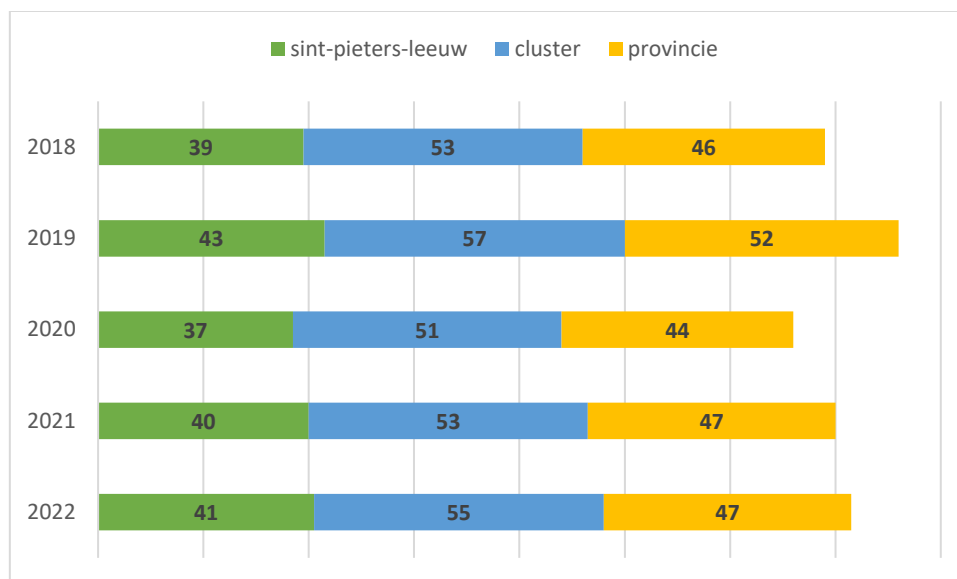
Bron: Individueel financieel profiel Sint-Pieters-Leeuw | Belfius

Toelage politiezone per inwoner (€)

Bron: Individueel financieel profiel Sint-Pieters-Leeuw | Belfius

Toelage hulpverleningszone per inwoner (€)

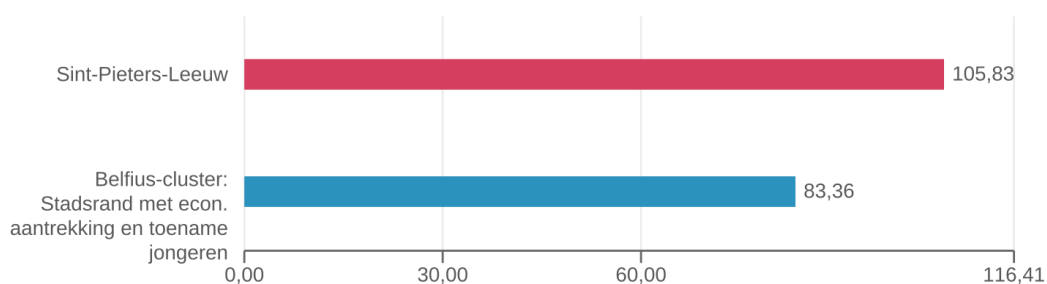

Bron: Individueel financieel profiel Sint-Pieters-Leeuw | Belfius

Autofinancieringsmarge

De autofinancieringsmarge is het verschil tussen alle inkomsten en ontvangsten enerzijds en alle uitgaven en intrestlasten (aflossingen van leningen) anderzijds en geeft weer hoe financieel gezond een gemeente is. Ze duidt aan of het bestuur in staat is de leningslasten (aflossingen van kapitaal en intresten) te dragen met het overschot uit de gewone werking (het exploitatiesaldo).

Autofinancieringsmarge, 2022, in euro per inwoner

Bron: Jouw gemeentescan, benchmark Belfius-cluster | gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be

Financiële schuld

Financiële schulden zijn de schulden van leningen, leasings of soortgelijke overeenkomsten. Ze houden verband met de thesaurie van het bestuur.

Per inwoner (€)

	2018	2019	2020	2021	2022
Sint-Pieters-Leeuw	1159	945	886	795	715
Belfius-cluster	1038	1000	1017	949	882
Provincie	1205	1156	1111	1047	1013
Bron: Individueel financieel profiel Sint-Pieters-Leeuw Belfius					

Schuldratio

	2018	2019	2020	2021	2022
Sint-Pieters-Leeuw	0,82	0,69	0,61	0,55	0,47
Belfius-cluster	0,59	0,58	0,61	0,56	0,49
Provincie	0,71	0,65	0,66	0,6	0,57
Bron: Individueel financieel profiel Sint-Pieters-Leeuw Belfius					

Interne omgevingsanalyse

Door een interne omgevingsanalyse uit te voeren, kan een lokaal bestuur inzicht krijgen in zijn sterke en zwakke punten, en identificeren op welke gebieden verbeteringen nodig zijn om efficiënter en effectiever te kunnen werken.

De interne analyse werd uitgevoerd aan de hand van een zelfevaluatie en een sterkte – zwakte analyse van de organisatie.

Zelfevaluatie

De diensthoofden en afdelingshoofden werden bevraagd aan de hand van een digitale vragenlijst. De vragen werden ingedeeld volgens de thema's uit de 'Leidraad organisatiebeheersing' van Audit Vlaanderen.

De thema's zijn:

Doelstellingen en procesmanagement	Belanghebbendenmanagement
Monitoring	Financieel management
Organisatiestructuur	Personeelsbeleid
Organisatiecultuur	Informatie en communicatie
Facilitaire middelen, opdrachten en contracten	Informatie- en communicatietechnologie

Per thema werden vragen geformuleerd waarop de respondenten konden antwoorden met **Volledig oneens** - **Eerder oneens** - **Eerder eens** - **Volledig eens** - **Ik weet het niet** - **Niet van toepassing**

Op het einde van elk thema werd gevraagd naar een sterkte en een verbeterpunt voor het desbetreffende thema en kon de respondent nog bijkomende toelichting of opmerkingen formuleren over het thema.

29 medewerkers werden uitgenodigd om de zelfevaluatie in te vullen. In totaal waren er 23 respondenten (responsgraad 80%).

In bijlage 2 zijn per thema de grafieken van de antwoorden terug te vinden.

Doelstellingen en procesmanagement

Over het algemeen kunnen we stellen dat de **missie en visie van de afdeling/dienst, het beleidsplan en de doelstellingen** ruim gekend zijn. Er kan nog meer ingezet worden op het **communiceren** over de uitvoering van het beleidsplan, het ter beschikking hebben van uitgeschreven **procedures, handleidingen of instructies** en het up to date houden van procedures, handleidingen of instructies.

Tevens wordt het belang benadrukt van het formuleren van **doordachte realistisch haalbare doelstellingen**, met **input van de medewerkers** die regelmatig geëvalueerd en besproken worden.

Belanghebbendenmanagement

Op het vlak van **klantgebeuren en samenwerking** scoren we sterk. Wat betreft de **kennis** van mandatarissen **over de afdeling(en)/dienst(en) en de taken van de afdeling(en)/dienst(en)** is er nog ruimte voor verbetering. Deze lijn kan men doortrekken naar de medewerkers, voor sommige medewerkers is het niet duidelijk wie wat doet binnen de organisatie.

Monitoring

Er worden gegevens verzameld, geregistreerd en doorgegeven maar er is nog heel wat ruimte om **structureel aan de slag te gaan met data**. Er moet bepaald worden welke data relevant zijn om te verzamelen voor de organisatie. Hoe deze op een 'gemakkelijke' manier te verzamelen zijn om hierover begrijpbaar te gaan rapporteren en te sturen op basis van de gerapporteerde informatie.

Financieel management

Wat het financieel management betreft zijn de antwoorden verdeeld. **Niet alle respondenten zijn op de hoogte of zijn volledig overtuigd van de aanpak** van de organisatie met betrekking tot diverse aspecten van financieel management.

Aandachtspunten zijn een duidelijkere en regelmatige **rapportering naar de diensten** toe van wijzigingen, verschuivingen, schrappingen, al dan niet goedgekeurde exploitatiebudgetten, ... Aandacht van het bestuur voor de **know how van de medewerkers**. Diensten kunnen vaak vanuit hun expertise omtrent de noodzaak, prioriteit, van de uitgave goed en vanuit het algemeen belang oordelen. Vereenvoudigen van processen bv. kleine courante aankopen, budgethouderschap?, ...

Organisatiestructuur

Meest opvallend is het **gebrek aan voldoende structurele coördinatie**. Er is zeker nog veel ruimte voor verbetering gezien geen enkele respondent het volledig eens is met één van de stellingen. Binnen de afdelingen wordt aangegeven dat er goed samengewerkt wordt, het **afdelingsoverschrijdend/transversaal samenwerken** is nog een struikelblok. Hieraan gekoppeld wordt de kennis van elkaars taken in vraag gesteld alsook de huidige indeling van afdelingen en diensten. Het **projectmatig werken** moet ook nog zijn ingang vinden in de organisatie.

Personeelsbeleid

Er worden **voldoende mogelijkheden** gegeven **om bij te leren**. Verder is men over het algemeen positief over het personeelsbeleid maar er is nog ruimte voor verbetering. Aandachtspunten zijn de **werkomstandigheden** en **welzijn op het werk**, het **efficiënt inzetten van de medewerkers**, het **feedback- en evaluatiesysteem**. Tevens is het niet duidelijk of de personeelsuitgaven binnen de beschikbare kredieten blijven en rapporten over het personeel grondig worden opgevolgd. Er wordt ook een bezorgdheid geuit m.b.t. het **ingevuld krijgen van vacante functies en het behouden van personeelsleden**.

Organisatiecultuur

Het is geweten dat er een **deontologische code** is maar de meningen over de toepassing van de deontologische principes door alle collega's en leidinggevenden zijn verdeeld. Ondersteuning voor medewerkers in gevoelige situaties, het bepalen/heropfrissen en toepassen van **waarden** door de organisatie kan verder uitgebouwd worden. Ook hier is communicatie een belangrijke factor voor het informeren en betrekken van de medewerkers.

Informatie en communicatie

Respondenten weten waar de **informatie** terug te vinden is die nodig is voor hun werk en er zijn regelmatig vaste **overlegmomenten** met de collega's van de afdeling/dienst/leidinggevende. Er is nog ruimte voor verbetering wat betreft het **informeren van de medewerkers** over beslissingen die voor hun van belang zijn en ruimer genomen de **communicatie in zijn geheel**.

Facilitaire middelen, opdrachten en contracten

Het valt duidelijk op dat de respondenten **niet op de hoogte** zijn **over diverse aspecten van facilitaire middelen, opdrachten en contracten**. Dit kan te maken hebben met het feit dat niet iedere afdeling hierbij betrokken is met eenzelfde intensiteit. De expertise ligt vooral binnen de technische diensten en de aankoopdienst. Er kan ingezet worden op het **verbeteren van de kennis bij de medewerkers en communicatie** (doorlooptermijn, plaatsing opdracht, ...), **afspraken** (sturing, opvolging/controle, ...).

ICT

Er zijn al stappen in de goede richting gezet. Zo zijn de respondenten het eerder eens of volledig eens dat de **ICT-dienstverlening kwaliteitsvol** is en dat ze over de nodige **software/programma's** beschikken om te kunnen werken. Op mogelijke maatregelen om bij onverwachte gebeurtenissen de werking van de ICT-systemen te waarborgen en de opvolging van uitgaven en rapporten heeft niet iedereen zicht. Er zijn **bezorgdheden over de verschillende softwarepakketten die niet op elkaar afgesteld zijn/kunnen worden, de bezetting van de ICT-dienst, noodprocedures, en informatieveiligheid**.

Sterkte – zwakte analyse

Tijdens de tendensenanalyse werd aan de medewerkers gevraagd welke sterktes en welke zwaktes volgens hen het lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw heeft om o.a. om te kunnen gaan met de tendensen die vastgesteld worden. De voornaamste zijn:

Sterktes

1. Expertise van het personeel.
2. De bereikbaarheid, klantgerichtheid en flexibiliteit van het personeel.
3. De investeringen in de infrastructuur.
4. De budgettaire mogelijkheden.
5. De inzet op preventie naar de medewerkers toe.

Zwaktes

1. Gebrek aan organisatiebrede samenwerking rond bv. gemeenschappelijke thema's, het delen van kennis/informatie, ...
2. Onvoldoende inzet op aantrekkelijkheid als werkgever, lange omslachtige selectieprocedure.

3. Gebrek aan kennis van elkaars taken/verantwoordelijkheden en nood aan het op punt stellen van de taakverdeling.
4. Onvoldoende personeelsbezetting om nieuwe infrastructuren optimaal uit te baten.
5. Overvloed aan software-applicaties, soms conflicten tussen oude en nieuwe apparatuur/software.
6. Gebrek aan consequent éénduidige toepassing van eigen reglementen door politiek.
7. Gebrek aan beleidsmatige aanpak van bestuur (dagelijks bestuur = rol administratie; (lange termijn) visievorming en strategische doelstellingen = rol politiek). Afhankelijkheid van de diensten van politiek bestuur wat betreft werking.

Bijlagen

Bijlage 1: VVSG-overzicht 'maatschappelijke uitdagingen en ontwikkelingen waarmee Vlaamse lokale besturen worden geconfronteerd'

Bijlage 2: Grafieken zelfevaluatie

Bijlage 1: VVSG-overzicht 'maatschappelijke uitdagingen en ontwikkelingen waarmee Vlaamse lokale besturen worden geconfronteerd'

Demografische evoluties

Over het algemeen verwachten we dat de bevolking in de komende jaren in bijna alle Vlaamse steden en gemeenten zal groeien.

In de afgelopen tien jaar is de groep ouderen met ongeveer 20% toegenomen. Tegen 2030 verwachten we dat meer dan één op vijf mensen ouder zal zijn dan 67 jaar. De vraag naar zorg neemt toe, terwijl het aantal zorgverleners daalt. Tegelijkertijd zijn er ook steden en gemeenten waar de groep kinderen en jongeren toeneemt. Het aantal alleenstaanden, zowel met als zonder kinderen, neemt toe. Gezinnen worden kleiner en diverser. Vereenzaming loert om de hoek, maar er zijn ook nieuwe maatschappelijke uitdagingen zoals specifieke noden van eenoudergezinnen en de complexiteit van samengestelde gezinnen. Dat betekent ook dat de behoefte aan kleinere woningen groeit, terwijl de behoefte aan grote woongelegenheden daalt.

De diversiteit groeit. Een kwart van de bevolking heeft een andere herkomst. In sommige steden en gemeenten geldt dat voor bijna de helft van de inwoners. Ook de diversiteit binnen de diversiteit neemt toe: een zelfde etnische achtergrond betekent lang niet altijd dat men zich verwant voelt, terwijl religieuze, politieke, sociale en tal van andere aspecten afwijkend zijn. Dat brengt vraagstukken met zich mee over samenleven in diversiteit en omgaan met maatschappelijke verschillen. Inburgering en integratie moeten ervoor zorgen dat iedereen zich thuis voelt, zowel nieuwkomers als mensen die al langer in de stad of gemeente wonen. Op lokaal niveau is het belangrijk om in te zetten op actief burgerschap en verbinding.

Ontwikkelingen in de economie

Algemene economische trends

De economie heeft in de afgelopen 50 jaar grote veranderingen ondergaan, met name op het gebied van werkgelegenheid en onderwijs. De de-industrialisering en tertiarisering van de economie hebben hier een grote invloed op gehad. Hoewel er recentelijk sprake is van stagnatie, blijft deze aardverschuiving impactvol. Ondanks hoge werkloosheidscijfers is er **krapte op de arbeidsmarkt**, waardoor het vinden van geschikt personeel een uitdaging is.

België is sterk verbonden met de **internationale economie**, maar aan de consumentenkant is er een tendens naar **lokale verankering**. Technologische ontwikkelingen zoals internet of things en artificial intelligence zullen naar verwachting op korte termijn een toenemende invloed hebben op de tewerkstelling, waarbij er meer vraag is naar hoogopgeleide werknemers.

Daarnaast zijn er economische ontwikkelingen die niet los gezien kunnen worden van de klimaat-, energie- en circulaire transitie. Deze vereisen grote investeringen, een duidelijk

overheidsbeleid en samenwerking. Het niet inzetten op deze transities kan de overlevingskansen van bedrijven bedreigen.

Locatiekeuzes, ruimteschaarste en de nieuwe consument

Op het gebied van ruimtelijke economie zien we dat locatiekeuzes voortdurend veranderen. Ruimte wordt steeds meer gedeeld en de groeiende kenniseconomie stelt specifieke eisen aan vestigingsplaatsen. Gemeenten kunnen inspelen op deze ontwikkelingen, afhankelijk van hun eigen profiel. Ruimteschaarste leidt tot creativiteit op het gebied van duurzaam ruimtegebruik en de bereidheid om werken, wonen en ontspannen te delen en te verweven. Gemeenten kunnen hierbij een verschil maken met een gericht acquisitiebeleid en het creëren van aangepaste werklocaties.

De consument van vandaag is erg veranderd ten opzichte van 20 jaar geleden. Winkels alleen volstaan niet meer, ontspanning en beleving zijn belangrijk. Monofunctionele kernen hebben geen toekomst meer, ze moeten inspelen op de vraag naar meer groen, betere bereikbaarheid, mobiliteit, leefbaarheid en deeleconomie. Kernen moeten zich heruitvinden als duurzame en leefbare ecosystemen.

Veranderingen in de arbeidsmarkt

Het aantal personen dat aan de slag is in een betaalde baan is hoog: in Vlaamse steden en gemeenten gaat het gemiddeld om 77% van de inwoners tussen 20 en 64 jaar. Vooral vrouwen en 55-plussers gaan en blijven langer aan het werk. Om de werkzaamheid verder te verhogen, zal er moeten worden ingezet op de activering van de inactieve bevolking. Verschillende tewerkstellingsmaatregelen, waarbij het lokale bestuur een belangrijke rol speelt, proberen kwetsbare groepen naar de arbeidsmarkt te leiden. Deze tewerkstellingsmaatregelen zetten niet alleen in op de toeleiding naar de arbeidsmarkt. Moeilijk te activeren mensen hebben meer behoefte aan begeleiding op maat.

Sociale uitdagingen

Armoede en sociale uitsluiting

Meer dan 11% van de bevolking in Vlaamse steden en gemeenten leeft in armoede of sociale uitsluiting, met betalingsmoeilijkheden voor basisbehoeften zoals wonen, energie, gezondheidszorg en onderwijs. Hoewel het armoederisico naar verwachting tot 2030 zal dalen en daarna weer zal stijgen, blijft er een grote nieuwe risicogroep bestaan. Personen van buiten de Europese Unie zijn oververtegenwoordigd in de armoedecijfers, en één op de tien kinderen wordt geboren in een kansarm gezin.

Volgens nieuwe vooruitzichten van het Federaal Planbureau zou het armoederisico van de Belgische bevolking dalen tot 2030 en daarna opnieuw stijgen, al zijn er verschillen per leeftijdsgroep. Betaald werk is een indirecte maar bepalende factor achter de evolutie bij

de bevolking op actieve leeftijd. Door o.a. de stijging van de werkgelegenheid ondervindt de bevolkingsgroep tussen 55 en 66 jaar de sterkste daling van het armoederisico. Een vergelijkbare trend zien we bij kinderen tot en met 17 jaar. Zij leven doorgaans in het huishouden van hun ouder(s), waardoor hun armoederisico dat van de 18- tot 54-jarigen volgt. Voor ouderen (vanaf 67 jaar) wordt verwacht dat het armoederisico daalt tot het midden van de jaren 2040 om vanaf het begin van de jaren 2050 weer te stijgen. Deze ontwikkeling is gekoppeld aan de welvaartsaanpassingen, en er wordt geen daling van het armoederisico verwacht voor oudere alleenstaande vrouwen.

Tijdens de voorbije crisissen blijkt dat de verzekeringsdimensie van de sociale zekerheid voor veel burgers heeft gedaan wat ze moet doen. Een goede en versterkte sociale zekerheid vormt een belangrijke buffer voor de burger om niet in de problemen te geraken. Tegelijkertijd is het lokale niveau het meest geschikt om een antwoord te bieden op de veranderende sociale noden van de burgers, via een gericht lokaal sociaal beleid. De OCMW-dienstverlening lijdt ook onder de toenemende multiproblematieken. Het aantal leefloners stijgt, het aantal personen dat een beroep doet op aanvullende steun schommelt al jaren tussen de 90.000 en de 100.000, en de OCMW's komen niet meer toe aan individuele begeleiding van alle cliënten.

Meer en meer gaan lokale besturen outreachend aan de slag. Dat betekent dat men actief op zoek gaat naar kwetsbare personen in de gemeente, om hen zo integraal mogelijk te ondersteunen bij de diverse uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden. Deze uitdagingen omvatten onder andere de aanhoudende digitale achterstand bij een deel van de bevolking, de vereenzaming en de (mentale) gezondheid.

Groeïende diversiteit

Gemeenten spelen een sleutelrol bij het ontvangen, inburgeren en integreren van immigranten en andere nieuw- en oudkomers. Alle Vlaamse gemeenten worden gekenmerkt door een groeiende diversiteit. Niet alleen stijgt het aantal vreemdelingen en personen van buitenlandse herkomst, ook de interne verscheidenheid bij deze groepen neemt toe.

- Steeds meer inwoners met een migratieachtergrond. Deze toename is opvallend bij de groep van 0 tot 24-jarigen, maar nog niet zo groot ten opzichte van de gehele bevolking. Bij kleinere steden en gemeenten is er een beperktere capaciteit en expertise om hiermee om te gaan.
- In de vorige eeuw kwamen de meeste migranten uit onze buurlanden en andere landen van de Europese Unie, Marokko en Turkije. De laatste decennia komen migranten echter uit alle delen van de wereld.

- Steeds meer immigranten zijn passanten. De grotere steden fungeren hierbij als een toegangspoort. Naast migranten die zich langdurig vestigen, verblijven steeds meer immigranten slechts tijdelijk in ons land.
- Grotere verscheidenheid naar migratiemotief en sociaaleconomische status. De 'klassieke' immigranten uit Marokko en Turkije waren laaggeschoolde arbeidskrachten. Dat geldt ook voor veel van de 'nieuwe' arbeidsmigranten uit Polen, Bulgarije en Roemenië, die laaggeschoold werk doen in de bouw, transport en seizoensarbeid. Maar andere migranten zijn hoogopgeleid en komen om te studeren of te werken in de informatietechnologiesector, in de financiële wereld, of bij één van bij de vele internationale organisaties en bedrijven. Weer anderen, bijvoorbeeld Syriërs, Somaliërs en Eritreeërs, en recentelijk de Oekraïners, zijn op de vlucht voor burgeroorlogen en onderdrukking. Daarbij komen ook nog de verschillen in onder andere de juridische status, religie en leeftijd die de maatschappelijke positie van migrantengroepen beïnvloeden.
- Migranten zijn niet in gelijke mate over ons land verspreid. Daardoor zijn er grote verschillen tussen maar ook binnen de gemeenten. Sommige gemeenten kennen een zeer hoge verscheidenheid aan nationaliteiten, andere gemeenten huisvesten voornamelijk inwoners uit een specifiek herkomstland, en weer andere gemeenten hebben voornamelijk inwoners met een Belgische achtergrond. Heel wat gemeenten krijgen meer inwoners met een migratieachtergrond die daarvoor jaren in Brussel verbleven en dus nieuwkomer zijn in Vlaanderen.

De toegenomen verscheidenheid en het structurele karakter van de migratie naar ons land vragen om een proactieve en structurele beleidsaanpak. Onze diverse samenleving vraagt om gemeenschapsvorming in diversiteit.

Naar een inclusief beleid

Ondanks alle verdragen, wetten en decreten waarin de gelijkheid van alle burgers is vastgelegd, en ondanks het feit dat in Europa de gelijkheid in rechte overal verworven is, zijn gelijke kansen nog lang geen realiteit voor iedereen. Een gelijk kansenbeleid beoogt dat iedereen een integraal onderdeel kan zijn van de samenleving, ongeacht leeftijd, uiterlijke kenmerken, sociaal-culturele achtergrond, gender of sekse, financiële situatie, gezondheidstoestand, levensbeschouwing, opleidingsniveau, seksuele voorkeur, geletterdheid en (arbeids-)participatie. Een inclusief beleid vergemakkelijkt de mogelijkheid om hieraan te werken, met aandacht en waardering voor de verschillen tussen mensen zonder deze aan specifieke groepen te koppelen. Aandacht voor inclusie, diversiteit, antidiscriminatie en toegankelijkheid is de kern van een goed beleid. Ook hierbij zien we variatie tussen gemeenten, waarbij elke gemeente haar eigen prioriteiten bepaalt.

Nood aan zorg en ondersteuning

Naast digitalisering is de nood aan zorg een belangrijke maatschappelijke trend. Om in te spelen op de noden van de oudere bevolking, maar ook op die van jonge gezinnen met kinderen, besteden lokale besturen meer aandacht aan zorg. Ze doen dit door het aanbod op het grondgebied te coördineren zodat het voldoet aan de behoeften maar ook door zelf een passend aanbod te ontwikkelen. Daarnaast investeren lokale besturen steeds meer in buurtwerking. Een jeugdlokaal, museum of bibliotheek kan voor heel wat inwoners een derde plek zijn, waar je welkom bent zonder er te wonen, werken, naar school te gaan, of te consumeren. Met de ontwikkeling van zorgzame buurten zetten lokale besturen in op preventie. Mensen kunnen langer blijven thuis wonen. Investeren in ontmoeting is investeren in de strijd tegen eenzaamheid. Zorgzame buurten zijn bij uitstek inclusieve buurten: de zorg en dienstverlening zijn begrijpelijk en toegankelijk voor iedereen. Terwijl grotere regionale organisaties de dienstverlening steeds meer centraliseren en overstappen naar digitale loketten, zien we op lokaal niveau dat mensen steeds meer behoefte hebben aan toegankelijke dienstverlening dichtbij huis.

Het niveau van een eerstelijnszone blijkt een interessant niveau om bovenlokaal te werken aan zorg en welzijn. De Vlaamse overheid hecht steeds meer belang aan de zorgraden als belangrijk organisatienetwerk.

Gezondheid

Sinds de coronacrisis is de aandacht voor gezondheid alleen maar belangrijker geworden, zowel op fysiek als vooral op mentaal vlak. Ruim 80% van de inwoners van Vlaamse steden en gemeenten zegt gelukkig te zijn. Dat betekent ook dat zo'n 20% zich niet gelukkig voelt. Ook hier zien we een kloof in de bevolking: lager opgeleiden geven minder vaak dan hoger opgeleiden aan in goede gezondheid te zijn. Preventieve gezondheidszorg wint aan belang. Sociale contacten, inzetten op preventie, gezonde leefomstandigheden, nieuwe ervaringen opdoen en het beleven van vrije tijd dragen (preventief) bij tot de (mentale) gezondheid en het geluksgevoel van de inwoners.

Een veranderd verenigingsleven

Het verenigingsleven in Vlaanderen is aan het veranderen. Er zijn duizenden verenigingen in de steden en gemeenten waarvan 62 procent van de inwoners lid is. Ongeveer 16 procent van de inwoners doet regelmatig aan vrijwilligerswerk. Sinds de coronapandemie is de waardering voor vrijwilligers gestegen omdat mensen beseffen dat zij onmisbaar zijn voor een warme samenleving. Het verenigingsleven en de vrijwilligers ondergaan echter veranderingen. Verenigingen zoeken een nieuw evenwicht omdat hun leden minder levenslang verbonden zijn en zich nu vooral inzetten voor kortere projecten waar zij zelf het initiatief voor nemen. Tegelijkertijd groeien er nieuwe vormen van

vrijwillig engagement die niet altijd binnen de traditionele vereniging vallen. Mensen brengen steeds vaker hun vrije tijd door in losse verbanden zoals wijkcomités, actiegroepen, doelgroepenverenigingen en individuele amateurkunstenaars.

Doorgedreven digitalisering en technologische ontwikkelingen

Digitale technologieën spelen een steeds grotere rol in de werking en dienstverlening van lokale besturen. De Covid 19-pandemie heeft deze ontwikkeling versneld. Lokale besturen implementeren digitale tools en platformen om de gemeentelijke administratie draaiende te houden en tegemoet te komen aan de verwachtingen van burgers voor gebruiksvriendelijke digitale dienstverlening.

Daarnaast maken lokale besturen gebruik van data-analyse voor het vormgeven van beleidskeuzes en het optimaliseren van processen. Om de burgerbetrokkenheid te vergroten, investeren lokale besturen in digitale inspraakplatformen en experimenteren ze met slimme technologieën.

Artificiële intelligentie, vaak ingebed in allerlei systemen, is in opmars. Lokale besturen worden aanzien als de drijvende kracht in AI-innovatie. Het is immers op het lokale niveau dat artificiële intelligentie de meeste impact kan hebben in de aanpak van belangrijke maatschappelijke uitdagingen en voor een betere, efficiëntere dienstverlening voor de burger.

Het is echter belangrijk om kritisch na te denken over de inzet van technologie en een wettelijk en ethisch kader te creëren om de privacy en integriteit van burgers te waarborgen. Digitale inclusie en het beschermen tegen cybercriminaliteit zijn ook belangrijke aandachtspunten. Samenwerking tussen lokale besturen en centrale overheden is cruciaal voor een succesvolle digitale transformatie.

Digitale uitsluiting

De coronacrisis heeft geleid tot een versnelde digitalisering van de maatschappij waardoor het risico op digitale uitsluiting is vergroot voor mensen met zwakke digitale vaardigheden. Het percentage mensen met zwakke digitale vaardigheden is de afgelopen twee jaar sterk gestegen, terwijl het percentage mensen met gevorderde digitale vaardigheden is gedaald. Dit heeft geleid tot een groeiende digitale kwetsbaarheid, vooral bij mensen met een lager opleidingsniveau, lager inkomen, hogere leeftijd en gezinssamenstelling, waarbij alleenstaanden een groter risico lopen.

Er wordt ook steeds meer kennis en inzicht verwacht van de gebruikers. Met name op het gebied van cyberveiligheid zijn er grote risico's die meer inzicht van gebruikers vereisen en dus meer mensen in een kwetsbare positie brengen.

Digitale inclusie is een kwestie van levenslang leren. Iemand die vandaag niet digitaal kwetsbaar is, kan dat morgen wel zijn.

Klimaat- en ecologische uitdagingen

De energie- en klimaattransitie is een belangrijke uitdaging voor de toekomst, waarbij verstoringen in het ecologisch evenwicht gevolgen hebben voor de mens en de planeet. De klimaatverandering zorgt voor extreme weersomstandigheden zoals hitte, droogte, wateroverlast en zeespiegelstijging. Energiemaatregelen (klimaatmitigatie) moeten tegen 2030 de CO₂-uitstoot met ten minste 55% verminderen en de energievoorziening tegen 2050 klimaatneutraal te maken.

2030, een cruciaal jaar

2030 is een cruciaal jaar waarin de doelstellingen van het Burgemeestersconvenant en het Lokaal Energie en Klimaat Pact moeten worden behaald. Er zijn maar weinig gemeenten die erin geslaagd zijn de (CO₂-) doelstelling voor de Burgemeestersconvenant 2020 te behalen. Efficiënter gebruik van grondstoffen en circulaire materialenkringlopen zijn essentieel om de klimaatimpact te verminderen.

Inclusieve transitie

De energietransitie moet komaf maken met het fossiel grondstoffengebruik en volop inzetten op groene en hernieuwbare energie. Ongeveer 60% van de totale energievraag in Vlaanderen gaat naar warmte: Vlaamse gezinnen verbruiken 75% van hun energievraag in warmte. 85% van de warmtevraag in huishoudens wordt vandaag nog ingevuld door fossiele brandstoffen, voornamelijk aardgas en stookolie.

Slechts 5% van de woningen heeft vandaag al een EPC-score die "2050 proof" is. Tegen dan zou elke woning een A-label moeten bereikt hebben en zuiniger moeten omspringen met energie en deze efficiënter aanwenden. Dat betekent dat ongeveer 95% van het huidige woningbestand nog moet aangepakt worden. De helft van de woningeigenaars kan een dergelijke diepgaande renovatie niet alleen betalen. De energietransitie is dus niet alleen urgent, ze moet ook inclusief zijn, met een sociaal rechtvaardigheidsmechanisme.

Bouwshift

De bouwshift houdt in dat we steeds minder bijkomende open ruimte innemen die rechtstreeks ten dienste staat van de mens. Het gaat dan om de ruimte die we innemen om te wonen, te werken, te ontspannen of voor infrastructuur. De bedoeling is dat die bijkomende ruimte-inname voor de mens afneemt om in 2040 op 0 hectare bijkomende ruimte-inname uit te komen. Het beperken van de bijkomende ruimte-inname impliceert een enorme opgave voor de bestaande bebouwde omgeving. In kernen en in wijken is

een echte kwaliteitssprong nodig. En daar speelt het ruimtegebruik een belangrijke rol in. In de ruimte, zowel publiek als privaat, wordt alles verknoopt en komt alles samen: economie, mobiliteit, vrije tijd, landbouw, (betaalbaar) wonen, gezondheid, ... Tegelijk moet er voldoende open ruimte blijven en gecreëerd worden voor groen, natuur, bos en biodiversiteit. Verder maakt onder andere de PFAS problematiek duidelijk dat de causale link tussen milieu (en milieuschade) en gezondheid steeds prangender wordt. Aandacht zal moeten gaan naar verdichting, water en groen in de bebouwde omgeving te behouden en te versterken, hoe buurten kunnen worden aangepast aan de klimaatverandering of hoe functiemenging een bijdrage kan leveren aan levendige wijken en kernen.

Klimaatadaptatie

Enerzijds is de opdracht dus om de energie hernieuwbaar te maken en efficiënter te gebruiken. Anderzijds moeten we ons ook aanpassen om de schokken van de klimaatverandering op te vangen door klimaatadaptatie. Groenblauwe dooradering van onze kernen in dorpen en steden is hiervoor een sleutelmaatregel, evenals het maximaal lokaal sluiten van de waterkringlopen. We moeten het water zoveel mogelijk vasthouden en hergebruiken waar mogelijk. Extremere zomerstormen zullen in de eerste plaats een grote invloed hebben op de lokale, gemeentelijke beheerde watersystemen. Om hiermee om te gaan kunnen en moeten gemeenten initiatieven nemen op zowel privaat als publiek domein. Op het privaat domein legt ze randvoorwaarden op bij vergunningen. Op het openbare domein moet ze extra aandacht hebben voor de kwaliteit van de bodem en de aanleg of het herstel van groenblauwe netwerken en de optimalisatie en verbetering van de waterinfrastructuur.

Politieke en bestuurlijke bewegingen

Veranderend politiek landschap

Het politieke landschap in ons land verandert voortdurend. Ook op het lokale niveau is de tijd van partijpolitieke stabiliteit voorbij. Kiezers wisselen veel gemakkelijker van partij, en dus worden verkiezingsuitslagen onvoorspelbaarder. Een bijkomende onzekerheidsfactor voor de lokale verkiezingen is de afschaffing van de opkomstplicht. Voor de vorming van de nieuwe meerderheden spelen nog twee andere hervormingen: het effect van de lijststem verdwijnt (waardoor een kandidaat alleen nog op basis van de eigen voorkeurstemmen wordt verkozen) en de grootste partij krijgt het initiatiefrecht om een coalitie te vormen. Tot slot mogen we verwachten dat de lokale kiesstrijd een stuk persoonlijker zal worden want de burgemeester wordt automatisch diegene met de meeste voorkeurstemmen van de grootste meerderheidsfractie.

De voorbije lokale legislatuur was er op zeventien plaatsen een meerderheidswissel door een constructieve motie van wantrouwen. Bij politieke meningsverschillen werd het gemakkelijker om van coalitiepartner te wisselen. Dat voorkomt een langdurige verlamming van het bestuur, maar het bestaan van het instrument kan ook leiden tot extra wantrouwen: iedereen rond de tafel weet immers dat het kan worden ingezet.

Dalend politiek vertrouwen

Het vertrouwen van burgers in de overheid en de politiek daalt. Dat is ook lokaal voelbaar, al scoren gemeenten en diensten zoals de afvalophaling of de politie doorgaans hoger dan gemiddeld. Maar waar komt die tendens vandaan? Een nefaste invloed gaat in elk geval uit van de alomtegenwoordige sociale media waarop mensen, doorgaans anoniem, ongeremd meningen spuien, vaak in bewoordingen die ze in een gewoon gesprek nooit zouden gebruiken. De weerklank die de schelders krijgen is vaak groter dan hun aantal, maar op sociale media wordt de samenleving door hen wel herleid tot wit en zwart, goed en slecht, voor en tegen. Nuance bestaat niet want die compliceert het debat.

Deze trend keren is niet vanzelfsprekend. Toch kunnen lokale besturen er alvast over waken dat ze zelf te allen tijde 'onbesproken' blijven door zwaar in te zetten op integriteit en deontologie, door uit te leggen waarom bepaalde beslissingen worden genomen en andere niet, door in de gemeenteraad het debat tussen meerderheid en oppositie hoffelijk te houden (want alle raadsleden zijn volksvertegenwoordigers) en 'de bal' en niet 'de persoon' te spelen.

Participatie

Daarnaast groeit het besef dat de klassieke kanalen van politieke participatie niet voldoen. De digitale mogelijkheden zorgen voor een grote beschikbaarheid van informatie en snelle, zichtbare interacties op het publieke forum. Complexe maatschappelijke uitdagingen vragen een overheid die kan samenwerken met verschillende actoren (quadruple helix), netwerken kan opzetten en het algemeen belang blijft bewaken. De hogere scholingsgraad zorgt voor mondige betrokken inwoners die mee willen nadenken over het lokale beleid. Daarnaast groeit de groep van inwoners die uit de boot dreigt te vallen. Deze ontwikkelingen duwen lokale besturen naar innovatieve vormen van burgerparticipatie.

Schaalvergroting en samenwerking

Schaalvergroting is een andere trend die lokale besturen raakt. Ziekenhuizen komen in netwerken terecht, scholen groeperen zich in grotere gehelen, centrale overheden zoals de FOD Financiën concentreren de dienstverlening in een beperkt aantal kantoren. Die tendens en de vaststelling dat lokale besturen soms over een te beperkte bestuurskracht

beschikken, doet ook gemeenten nadenken over hun toekomstige omvang. Wat kunnen en willen ze zelf blijven doen en waarvoor willen ze (nog meer) gaan samenwerken met andere besturen? Of geniet een meer radicale keuze de voorkeur, de fusie met een of meer andere gemeenten? Die samenvoegingen zijn alvast niet langer een taboe. Ze worden ook actief ondersteund door de Vlaamse overheid. Maar wat zal het volgende Vlaamse parlement hiermee doen? Blijft het bij een vrijwillig traject, of wordt de druk opgedreven naar een meer dwingend kader en hoe zal dat er dan uitzien?

Tegelijk komt er in elk geval een rationalisering van de gemeentelijke samenwerkingsverbanden. De regiovorming ging in 2022 van start en dwingt nieuwe entiteiten om zich in te schrijven binnen de referentieregio's. Van de bestaande wordt (op enkele uitzonderingen na) verwacht dat ze zich enten op de nieuwe gebiedsomschrijvingen. Gemeenten staan dus alweer voor structuurhervormingen. Die zouden moeten leiden tot een gesaneerd landschap van samenwerking maar zullen uiteraard ook de nodige fricties meebrengen.

Netwerksamenleving

Maar zelfs gemeenten kunnen niet alle maatschappelijke problemen oplossen. Ze zitten steeds meer in een netwerksamenleving met andere overheden (die zelf ook uit een veelheid van entiteiten bestaan) - ook Europees en internationaal -, vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, burgergroeperingen, onderwijs- en zorginstellingen en vele andere. De interdependentie tussen al die spelers neemt alleen maar toe. Bovendien wordt vaak naar het lokale bestuur gekeken om een coördinerende rol te spelen, om netwerken bijeen te brengen, in een bepaalde richting te bewegen tot zelfs aan te sturen. Dat vergt politieke en ambtelijke competenties waarover gemeenten (nog) niet altijd beschikken. Ze zullen zich hierin moeten bekwamen, al is het op deze krappe arbeidsmarkt niet vanzelfsprekend om hiervoor de juiste profielen aan te trekken. Ook voor veel andere lokale taken raken functies steeds minder gemakkelijk ingevuld. Besturen zullen zich dus meer dan ooit als aantrekkelijke werkgevers moeten presenteren. Hiervoor zijn niet alleen competitieve loon- en arbeidsvoorwaarden nodig. In een periode waarin werknemers de jobs voor het uitkiezen hebben, zullen lokale besturen ook het verschil moeten maken door beeldvorming, door duidelijkheid over waar ze voor staan, door medewerkers voldoende autonomie en ondersteuning te geven en vooral door hun unieke rol te benadrukken als concrete spelers die beschikken over veel instrumenten om de lokale samenleving vorm te geven.

Eerste overheid

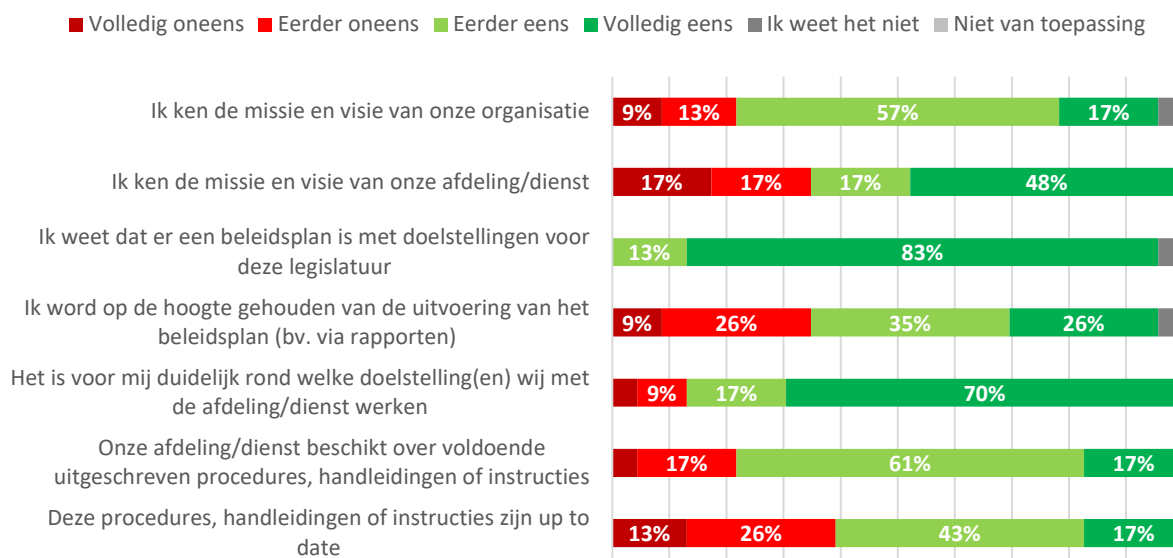
Het ziet ernaar uit dat het belang van de lokale besturen alleen maar zal toenemen. Op Vlaams niveau groeit het inzicht dat voor bijvoorbeeld de klimaatproblematiek of het activeren van mensen op de arbeidsmarkt alleen gemeenten het verschil kunnen maken,

precies omdat ze in staat zijn om geïntegreerd lokale problemen aan te pakken. Helaas is de decentralisatie ook soms geïnspireerd door budgettaire motieven op het centrale niveau. Lokale besturen bereiden zich dus maar beter voor op een ruimer bevoegdheidspakket binnen een stringent financieel kader. Vanuit Europa wordt de druk op België opgevoerd om de overheidsfinanciën te saneren. Lokale besturen dragen amper bij tot het overheidstekort of de uitstaande schulden, maar ze zouden er wel het slachtoffer van kunnen worden wanneer centrale overheden gaan besparen op de financiële stromen richting de gemeenten.

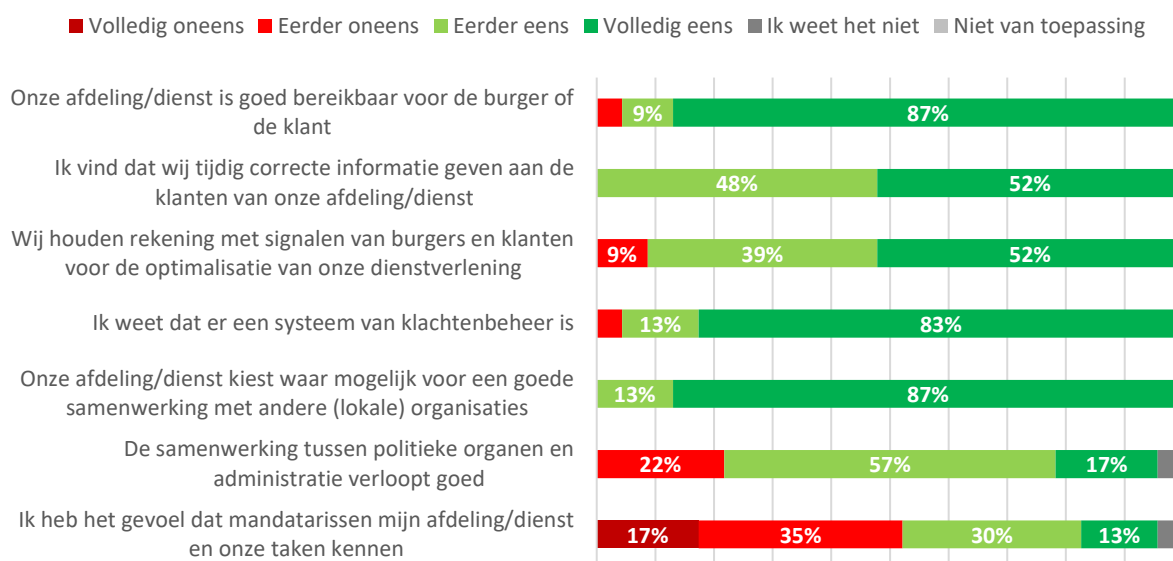
Bijlage 2: Grafieken zelfevaluatie

Opmerking: waarden lager dan 5% worden niet als cijfer genoteerd in de grafieken.

Doelstellingen en procesmanagement

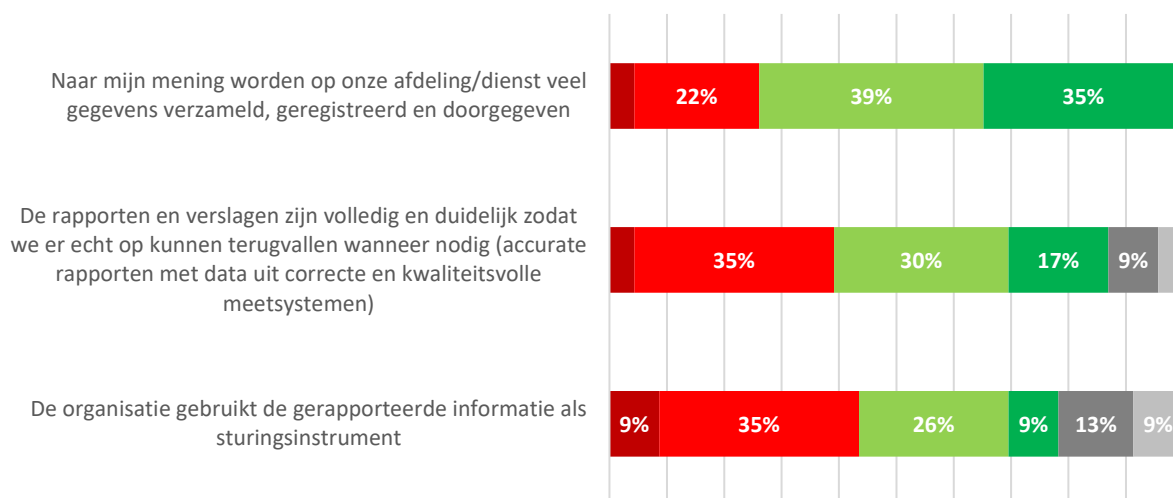

Belanghebbendenmanagement

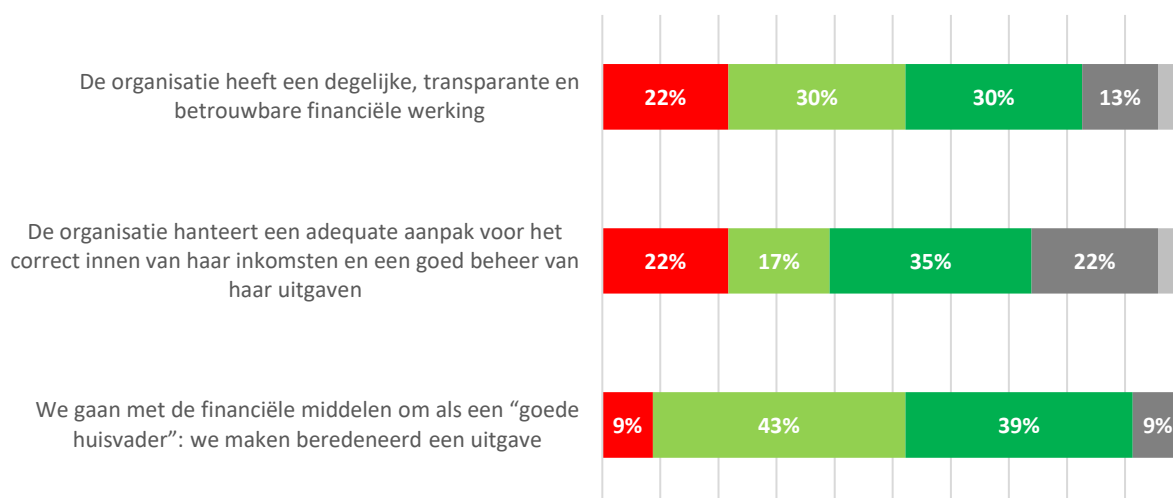
Monitoring

■ Volledig oneens ■ Eerder oneens ■ Eerder eens ■ Volledig eens ■ Ik weet het niet ■ Niet van toepassing

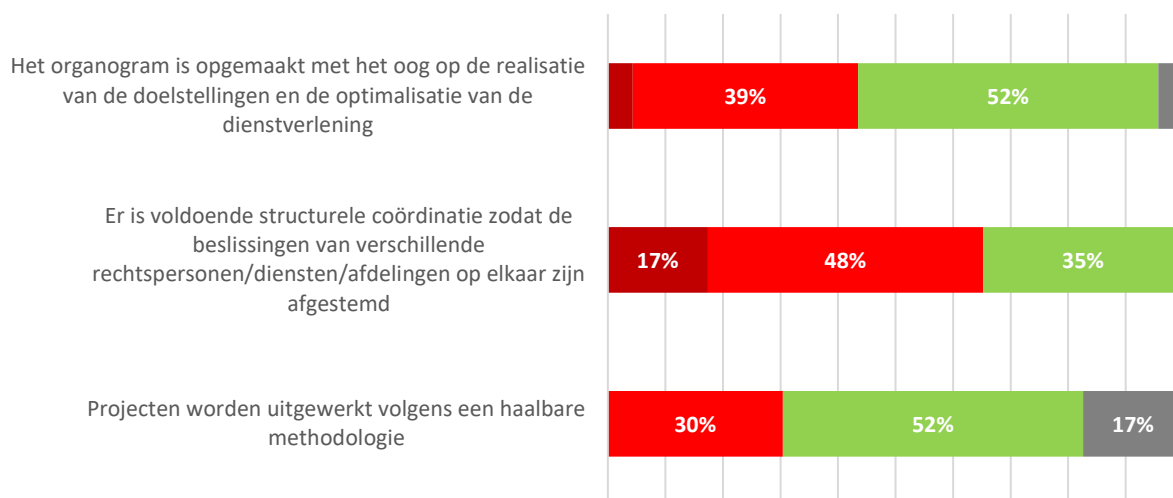
Financieel management

■ Volledig oneens ■ Eerder oneens ■ Eerder eens ■ Volledig eens ■ Ik weet het niet ■ Niet van toepassing

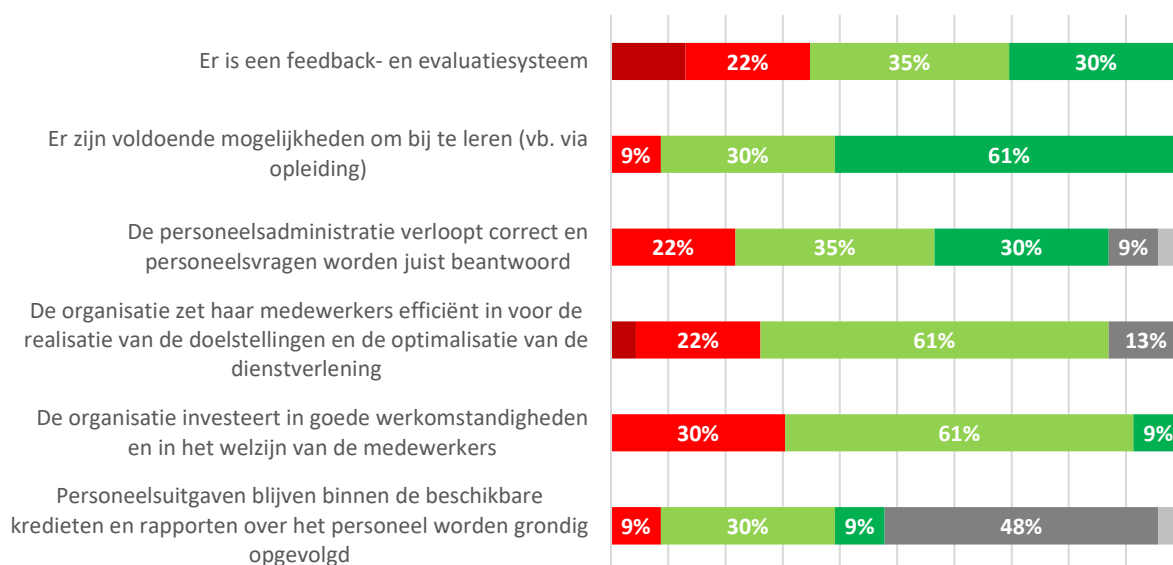
Organisatiestructuur

■ Volledig oneens ■ Eerder oneens ■ Eerder eens ■ Volledig eens ■ Ik weet het niet ■ Niet van toepassing

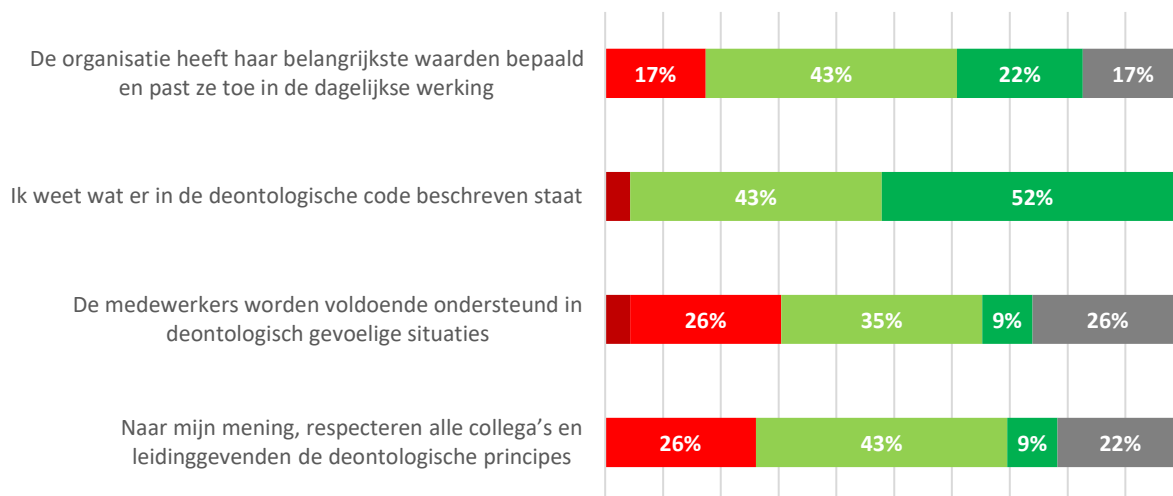
Personeelsbeleid

■ Volledig oneens ■ Eerder oneens ■ Eerder eens ■ Volledig eens ■ Ik weet het niet ■ Niet van toepassing

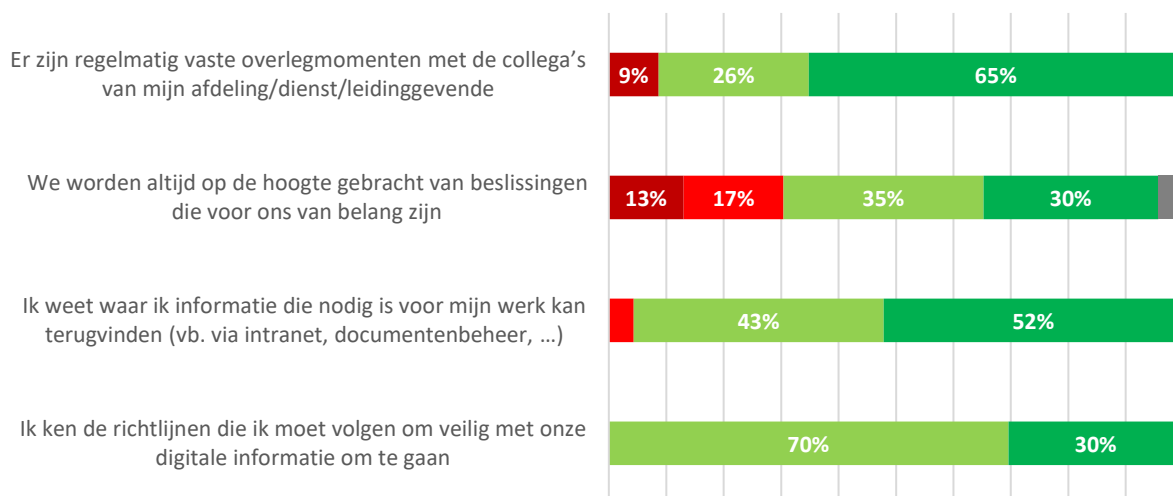
Organisatiecultuur

■ Volledig oneens ■ Eerder oneens ■ Eerder eens ■ Volledig eens ■ Ik weet het niet ■ Niet van toepassing

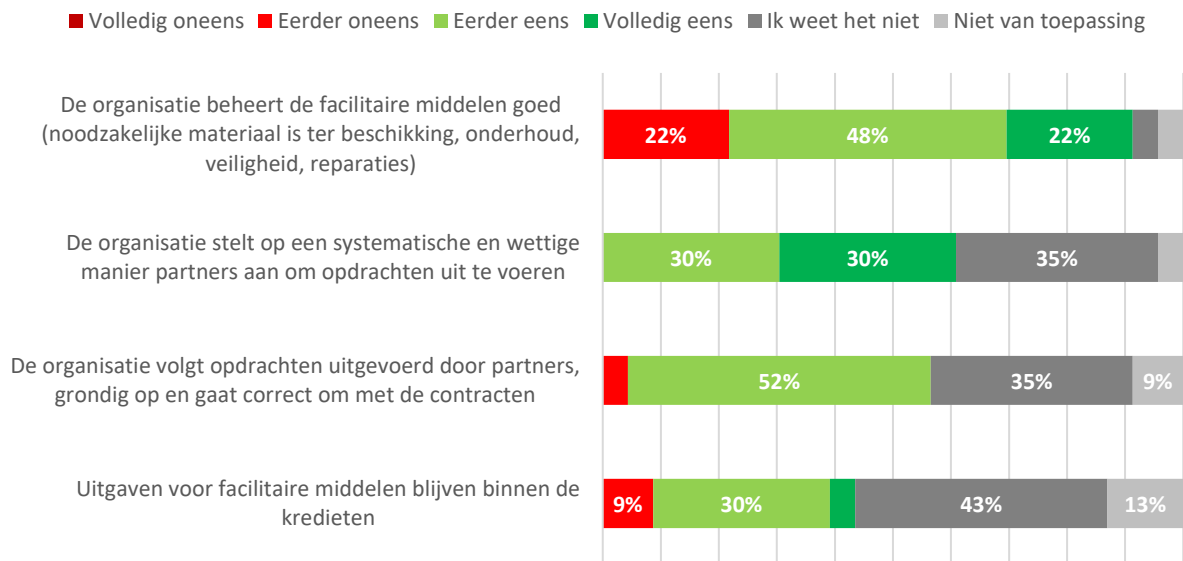

Informatie en communicatie

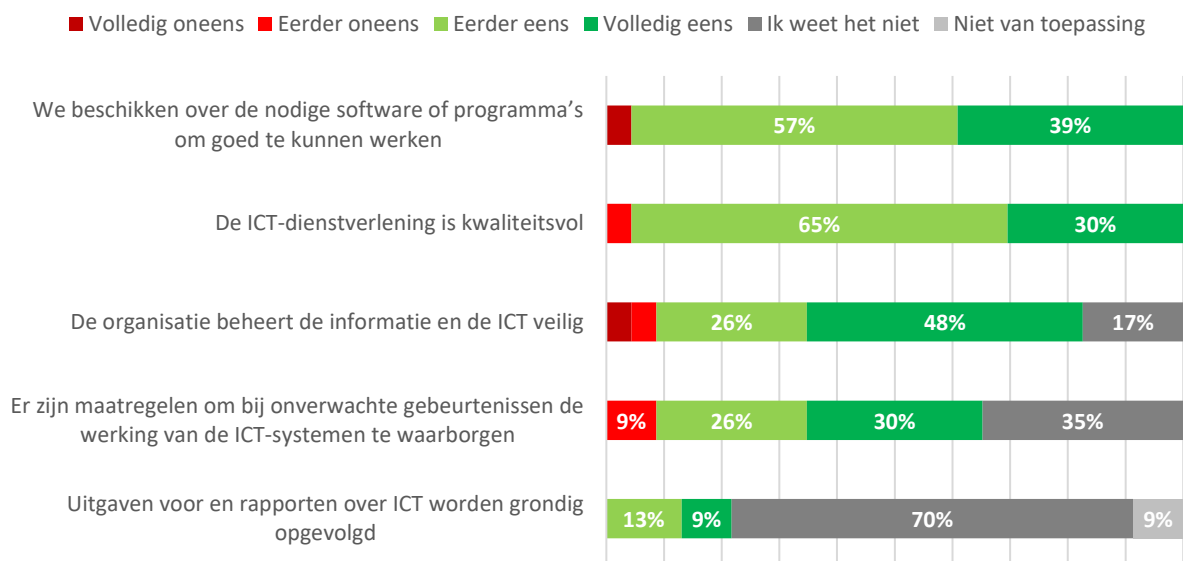
■ Volledig oneens ■ Eerder oneens ■ Eerder eens ■ Volledig eens ■ Ik weet het niet ■ Niet van toepassing

Facilitaire middelen, opdrachten en contracten

ICT

Bronnenlijst

Agentschap Binnenlands Bestuur. Gemeente-Stadsmonitor, (2024). *Jouw gemeentescan Sint-Pieters-Leeuw, benchmark Belfius-Cluster: Stadsrand met economische aantrekking en toename jongeren.*

Provincies in cijfers.

https://provincies.incijfers.be/databank/report?id=oa_starthoofdstuk&input_geo=gemeente_23077&input_compare=provincie_20001,gewest_2000&keepworkspace=true#inhoud geraadpleegd op 23 februari 2024.

Statbel. <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/ict-gebruik-huishoudens/digitale-vaardigheden#news> geraadpleegd op 22 maart 2024.

Statbel. <https://statbel.fgov.be/nl/gemeente/sint-pieters-leeuw#dashboard2> geraadpleegd op 11 april 2024.

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, Agentschap Binnenlands Bestuur, & Audit Vlaanderen. (2019). *De opmaak van de omgevingsanalyse.*

https://www.vvsg.be/Leden/Bestuur/Werking%20organisatie/Financi%C3%ABn/20190412_omgevingsanalyse.pdf geraadpleegd op 20 maart 2023.

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

<https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/maatschappelijke-uitdagingen-en-ontwikkelingen> geraadpleegd op 02 januari 2024.

Vlaanderen.be, Lokaal bestuur. <https://www.vlaanderen.be/lokaal-bestuur/opcentiemen-en-aanvullende-lokale-belastingen> geraadpleegd op 10 april 2024.